Թ. ՏԱՐԻ 2631 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 21 ՍԱՀՄԻ 4385 | 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1892 | 21 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1310 | ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	Ղրուշ	150
»	»	Վեցամսեայ	75
»	»	Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց բաժանորդ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏ. 30/11 ՆՈՅՄ. 1892

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԿԵՆԱՑ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ՄԸ

Գոհացուցիչ երեւոյթ մ'է որ՝ Արեւելքի խմբագրականներով յաճախակի կարդացուած հրաւէրներու ի պատասխան՝ գաւառներէն մերթ ընդ մերթ կ'ընդունինք տեղային կեանքի ճշմարիտ ուսումնասիրութիւններ, թուականներով եւ թուանշաններով պարարեալ, կամ ճիշդ նկարագրեր տեղային իմացական, տնտեսական, ընկերական պայմանաց եւ հանգամանաց։ Ցան-տասն եւ հինգ տարի յառաջ, օրաթերթ Մասիսի մէջ ալ մերթ ընդ մերթ կ'երեւէին այսպիսի գրուածներ, եւ քանի որ գաւառաց մէջ, գոնէ գլխաւոր քաղաքաց մէջ, տարուէ տարի կը համնին քիչ շատ ուսեալ, մշակեալ միտքեր, իրաւունք ունինք այս ուղղութեամբ աւելի հիմնաւոր բաներ գրուած տեսնելու։ Ինչ որ ալ ըլլան Պոլսոյ կամ Պոլսեցի խմբագիրք, չեն կրնար գաւառացի գրողներու չափ որոշ տեսնել գաւառային կեանքի զանազան երեւոյթներն, ուստի եւ մեծ պէտք ունին անոնց աջակցութեան։ Եթէ կան բաներ որոց վրայէն լռութեամբ կ'անցնին, զի լրագրաց սիւնակներ չեն բաւեր, ուրիշ շատ մը բաներու վրայ կարող են շահեկան նիւթեր ի գիր առնուլ գաւառացի գրողներն, որք գիտեն թէ սիրով կ'ընդունուին եւ կը հրատարակուին այս ուղղութեամբ գրուածներն։ Այս տեսութեամբ շնորհակալեաց արժանի են մեր մանաւանդ Ակնայ, Արաբկիրի, Խարբերդի, Եդեսիոյ, Այնթապի եւ Ռոտոսթոյի թղթակիցք, եւ թէպէտ վերջերս ընդհատեալ, բայց չենք մոռնար ինչ որ այս ուղղութեամբ ընդունած եւ հրատարակած ենք Կարինէ, Վանէ, Իզմիրէ, Տրապիզոնէ եւ ուրիշ բազմահայ կեդրոններէ։ Դեռ քիչ յառաջ Ամասիայէ մեզ հաղորդուած տեղեկութեանց համեմատ այս խմբագրական սիւնակաց մէջ հրատարակեցինք Իրիսի գեղեցկերիայ Հայոց տնտեսական վիճակին վրայ փոքրիկ ուսումնասիրութիւն մը որ ախորժով կարդացուեցաւ։ Եւ ահա Մեծ. Տ. Ս. Նազըրեան էֆէնտի Մարսուանէ մեզ կը ղրկէ տեղային տնտեսական պայմանաց ուսումնասիրութիւն մը, յորում Հայոց դերն որոշ կ'երեւի բաղդատմամբ ուրիշ հայրենակից տարրերու։ Ստորեւ հրատարակելով այս գրութեան գլխաւոր մասերը, կը համարձակինք իբրեւ նմոյշ մ'ընծայել ուրիշ գաւառային կեդրոններու գրող եւ կարդացող Հայերու, լաւագոյնն ի գիր առնելու՝ եթէ իրենց միջոցները կը ներեն, բայց սա կարեւոր պարագան ի մտի ունենալու թէ հեռաւոր Հայերու համար գաւառային կենաց այս տնտեսական մանրամասնութիւնք եւս գէթ նոյնքան շահագրգիռ կրնան լինել որքան երկար խորհրդածութիւններ տեղային անհամաձայնութիւններու եւ արարողական ձեւակերպութիւններու վրայ։

ՀԱՑԸ Ի ՄԱՐՍՈՒԱՆ

Տեղւոյս բնիկ գլխաւոր բերքերն են. —Արմտիք, խաղող, գաճղի, ափիոն, կանեփ, եւն։ Ցորենի վրայ բաւական բանուկ վաճառականութիւն մը կայ Սամսոնի հետ, գինն՝ 1 գրուակը (10—12 հօխ.) 5—7 ղրուշ. տեղս 16 գրուակը 1 գրիւ լինելով, սորա փոխադրութեան ծախքն է 45—60 ղրշ. մինչեւ Սամսոն, սայլերով, կառքով եւ ուղտով. սոյն փոխադրութեան վարձագնոյ պատճառաւ երբեմն կը խորտակի հրապարակի գինն. խե՞ղճ երկրագործը գրիւ մը ցորենը 96 ղրշ. ի ծախելով ո՞ր մէկ պէտքն հոգայ. ոմանք կը հաշուեն թէ օրականը 5 փարայի կ'իյնայ։

Ի շրջակայս 4,000 այգի գտնուելով՝ խաղողի այգեկութը կը կատարուի հոկտեմբեր ամսոյ սկիզբները. ճերմակ խաղողի լիտրն (հին 6 հօխա) 2—2½ ղրշ. ի կը ծախուի, իսկ սեւին լիտրը 3—3½ ղրշ. ի. ճերմակէն մաս մը քացու (բէկմէզ) կ'եփուի եւ մեծագոյն մասը գինի կը լցուի. կարմիր գինւոյ լիտրն կ'ըլլէ 8—12 ղրուշ, որ շատ պատուական կը համարուի եւ ճերմակ գինիի լիտրը 5—7 ղրուշ, որ հասարակ կը գործածուի։

Գերմանացի երկու գինեպաններ կան, որք ամեն [illegible] պտուղներէ ամէր եւն. կը շինեն։ Տեղացիք կ'անգիտանան թէ գինոյին գաղղիական գինեգործութեան արուեստը. զի արդի վիճակին մէջ զանազան ծախքերն ու մաքսային եւ այլ տուրքեր բարձրանալով անօգուտ դարձած է այգեգործութիւնն. ի Սամսոն խաղողին մէկ հօխան (400 դրամ) կը ծախուի մինչ 1¼—2 ղրշ. գնով, մինչեւ հոս լիտրն 2 ղրշ. է։

Այգեստանեաց մէջ եւ այլուր շատ ալամարողներ կան, որք բաւական գաճղի կուտան. սակայն քանի տարի է գին չունի սոյն ապրանք, որոյ հօխան այժմ չորն 3 ղրշ. եւ թացն 1½ ղրշ. կը ծախուի հոս։

Ափիոնի մասին՝ Սիմ-Հաճի գիւղի յաջողակ օրինակին հետեւելով սկսած են հոգ տանիլ տեղացիք. Հաճի գիւղէն՝ որ 4 ժամ է տեղւոյս՝ տարեկան 10—15,000 հօխա ափիոն կ'արտադրէ եւ հօխան 110էն մինչեւ 170 ղրուշ կ'ըլլէ։

Կանեփ այժմ լիտրը 12-14 ինկած է. այս ապրանք Հաճի գիւղէն շատ կ'արտադրի։

Պարտիզպանութիւնն եւս բաւական մշակուած միրգեր, բանջարեղէններ յառաջ կը բերէ աստ. սակայն այս մասին միշտ գերազանց է Ամասիա, ուրկէ կ'ստանան շրջակայք լաւագոյն միրգեղէններն։ Արտածական ճիւղին վրայ առ այժմ այսչափ։

ԱՐՀԵՍՏՔ

Գալով ներածականին եւ արհեստագործութեան, տեղական գլխաւոր արհեստներն են.— Ոստայնանկութիւն, պղնձագործութիւն, ջաղացպանութիւն եւ նորա մեքենագործութիւնը, դարբնութիւն, ոսկերչութիւն, ներկարարութիւն, անագագործութիւն, կառաշինութիւն, տեղական եւ եւրոպական կօշկակարութիւն, նոյնպէս դերձակութիւն եւ խաղաղորդութիւն, կաշեւարդարութիւն (քէմէրճիլիք) եւն։

Ոստայնանկութիւնն՝ մանիսայի (Թիրէ եւ Ժօփ) եւ Թաւուս սրբիչի (խաւլու) զանազան տեսակաց վրայ՝ 4-5000 գործեակ (տեզգեահ) կը բանի աստ, զորս կը գործեն մեծապէս կանայք եւ այրք՝ 1 թօփը 1-2 ղրուշի, որ 9 կանգուն կուգայ։

Ոստայնանկք բաւական մեծ քանակութեամբ մանած կը սպառեն, գլխաւորապէս Մանչէսթրի ապրանք տեսակներով. սոյն մանածի յանձնակատարութեան գործն քաղաքիս համար մանաւորապ ձեռքին տակ ինկած է չորս տարիէ ի վեր, որք կ'աշխատին անպայման մենավաճառութեան մը վերածել զայն. իսկ յանձնարարիչ վաճառողք տեղւոյս երբեմն անխորհուրդ մրցմամբ գործոյն շահը կը կարճեն եւ չեն կրնար անկախ դիրք մը ձեռք բերել այս գործի մէջ։

Մանիֆաթուրայի վաճառականութիւնն եւս մեծ տեղ բռնած է շուկային մէջ եւ կսպառէ եւրոպական տարազագործութեան բազմատեսակ ապրանքներն, ինչպէս նաեւ փերեզակութիւնը։

Ինչպէս երկրիս մանաւանդ տեղւոյս համար մանաւոր կարեւորութիւն ունի մանածի եւ տարազոյ բնիկ գործարանաց հաստատումն։

ՄԱՆԱՐԱՆՔ

Ուրախ ենք տեսնելով բացումն Եէտի-գուլէի նորահաստատ մանածի գործարանին, որոյ արտադրած ապրանաց ծաւալումն փափաքելի է։ Սելանիկ հաստատեալ մանածի գործարանն եւս բաւական լաւ յոյս կուտայ, ի բաց առեալ սոյն գործարանաց կաթսայի պայթման եւ գլանի խորտակման նման արկածներն, որք յուսամք թէ դարմանուեցան։ Տարսոնի մէջ բացուած Պ. Մավրոմմաթի գործարանն եւս յաջողած կ'երեւի, սակայն այս երկու գործարանները Փոքր Ասիոյ համար դիւրամատչելի չեն, այլ Պոլսոյ Եէտի-գուլէի գործարանն եւ Ատանայի մէջ կառուցանելի գործարանն, որոյ արտօնութեան շնորհուած լինելն հրատարակուեցաւ, յոյժ կարեւոր են։

Միւս արհեստներն եւս եւրոպական ապրանաց վրայ կը գործեն եւ նուազկոտ վիճակի մէջ են, այնպէս որ գրեթէ կը միայ արհեստաւորաց բանողչէք մը եւ միջնորդչէք մը վաճառականաց։

Իբրեւ բնիկ արհեստ կրնայ պարծիլ ջաղացպանութեան վրայ, որ մի քանի տարիէ ի վեր՝ եւրոպական ձեւի ու կազմութեան վերածուելով՝ ժամանակ մ'ալ կը ստանայ ցորենի եւ ալիւրի վաճառականաց կողմանէ. սոյն ալիւրի գործարանաց մեքենայները կը շինեն՝ եւրոպականաց նման՝ տեղացի հայ արհեստաւորք, որք իբրեւ պարզ գործաւոր Ամասիոյ Գերմանաց գործարաններուն մէջ աշխատած պահուն մեքենայներն ուսումնասիրած եւ յաջողած են շինել, որով մեքենագործութեան արհեստին ճիւղ մը կը կազմեն։

Կառաշինութիւնն, որ Ռումէլիի գաղթականաց գալէն ի վեր մուտ գտած է, տեղական լաւ արհեստ մ'եղած է այժմ. այնպէս որ որ փոխադրութիւնք եւ ճամբորդութիւնք կը կատարուին երկձի կառքերով, որք գոսացեալ գրաստներու եւ յամրաքայլ սայլերու գործը բարեփոխած են։

Կաշեւարդարութիւնն, որ 6 տարիէ ի վեր ծաղում առած է աստ, մանիսագործութեան պատճառաւ յառաջացած է եւ կը խիժաւորէ ու կը յարդարէ մանիսաները գործիքով։

Ահաւասիկ քաղաքիս արհեստից եւ առեւտրական գործոց մի ամփոփ վիճակագիրն, որ ձեռնհաս խմբագրութեան մը կարեւոր խորհրդածութիւններ կրնայ ներշնչել։

ՀԱՅՈՑ ԲԱԺԻՆԸ
ՏԵՂԱՅԻՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

[illegible]. 73 հատ հայ, 7 Թուրք եւ 1 հայ մեթերանոց. գումար 81։

[illegible]. 17 հատ հայ մեթերանոց եւ խանութ. 2 հատ յոյն, բամպակ եւ օճառ վաճառող։

[illegible]. 65 հատ Թուրք, 20 հայ եւ 2 յոյն. գումար 87։

[illegible]. 21 հատ Թուրք, 17 հայ եւ 3 յոյն. գումար 41։

[illegible]. 16 հայ հայ եւ 2 Թուրք. գումար 18։

[illegible]. 23 հատ հայ։

[illegible]. 62 հատ տեղական, 4 Թուրք տեղական եւ 9 հայ, եւրոպական. գումար 75։

[illegible]. 35 հատ հայ, 4 Թուրք եւ 1 յոյն. գումար 40։

Ցորենի [illegible]. 30 հատ հայ, եւ 2 Թուրք, 3 յոյն. գումար 35 խանութ։

[illegible]. 53 հատ հայ, 6 հայ զարբին, գումար 59 խանութ։

[illegible]. 12 հատ հայ։

[illegible]. 7 հատ հայ։

[illegible]. 23 հատ Թուրք, եւ 1 հայ. գումար 24 խանութ։

[illegible]. 24 հատ Թուրք, 3 հայ, 1 հայ ընթերցարան եւ 1 Թուրք ընթերցարան. գումար 29։

[illegible]. 5 հատ Թուրք եւ 5 հայ. գումար 10։

[illegible]. 6 հատ հայ։

[illegible]. 1 հատ հայ։

[illegible]. 6 հատ Թուրք։

[illegible]. 3 հատ հայ։

[illegible]. 6 տաճիկ, 1 հայ. գումար 7։

[illegible]. 7 հայ։

[illegible] ([illegible]). 2 հայ խանութ։

[illegible]. 10 Թուրք, 4 հայ. գումար 14։

[illegible] եւ [illegible]. 17 Թուրք, 3 հայ, գումար 20։

[illegible]. 3 հայ, 1 Թուրք. գումար 4։

[illegible]. 1 հայ։

[illegible]. 4 հայ։

[illegible]. 2 հայ, տեղական։

[illegible]. 8 հատ հայ։

[illegible]. 8 Թուրք։

[illegible]. 2 հայ։

[illegible]. 1 Թուրք։

(*) [illegible]. 63 հայ։

[illegible]. 4 հայ։

[illegible]. 8 հայ եւրոպական եւ 4 հայ տեղական. գումար 12։

[illegible] հասարակաց 2 Թուրք։

[illegible]. 1 հայ եւ 1 Թուրք. գումար 2։

[illegible]. 6 հայ եւ 3 Թուրք. գումար 9 խանութ։

[illegible]. 2 հայ։

[illegible]. 14 Թուրք։

[illegible] բնիկ [illegible]. 3 հայ։

[illegible]. 19 Թուրք։

[illegible]. 1 հայ։

[illegible]. 10 հայ։

[illegible]. 10 հայ։

[illegible]. 6 հատ հայ։

[illegible]. 22 հատ, յորս կը գտնուին 2 գինետուն. մանեթիկ. կարասագործ. եւն. եւն։ Համագումարք.—542 խանութ հայ. 249 խանութ Թուրք, եւն.։

Արդարեւ զարմանալի է որ մէկ հատ իսկ օրինաւոր եւ պաշտօնական դեղարան եւ դեղագործ չկայ շուկային մէջ, թէեւ 4 հատ փայլեալ բժիշկներ կան որք կը մատակարարեն դեղորայք եւս։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Նկատելով ցորենի, խաղողի եւ ուրիշ բերքերու արդի գիներն, յայտնի կը մակաբերուի Փոքր-Ասիոյ երկաթուղեաց Սամսոն-Սեբաստիոյ գծին տնտեսական եւ առեւտրական բազմապիկ կարեւորութիւնն, որոյ շինութեան արտօնութիւնն ստանալ կ'աշխատուի։

Ինչպէս երկրին հանքային հարստութեան մեծ մասն թաքուն է դեռ, նոյնպէս քաղաքիս շրջակայներ կը գտնուին ինչ ինչ կարեւոր հանքեր, զորս սաւուգած են հետաքրքիր անձինք։

Տեղւոյս հիւսիսային կողմն Փաշա-Տէրէսի կոչուած ձորին գլուխը Պաբըր-չայի բուսած առու մը եւ Հօռօմի Ջուր անուամբ գետնամուղ հոսանք մը կայ, որք եթէ լեռը ծակուի եւ ջրուղի մը շինելով քաղաքիս ստորոտէն անցնող Ջայը բերուին, նոր կենդանութիւն կ'ստանան երկու կողմի հազարաւոր արտավար արտօրայք եւ այգեստանք, որք ջրոյ պակասութեան պատճառաւ կը նեղուին եւ ստիպուած կը մնան, զի ջուրը ձեան եւ անձրեւի հեղեղներէ գոյանալով մարտ եւ ապրիլ ամսոց մէջ կը վազէ եւ տեղւոյս այգիներու եւ արտերու համար մասնաւոր գիներով կը ծախուի կառավարութենէն, սակայն միշտ անբաւական կ'ըլլայ։

Նաեւ Խըրըըլըք կոչուած բարձրաւ լերան ետեւի ըլրոյ մէջ թուխ եւ ջրալից քարեր կան, որք ածխահանքի նշանները պէս կը վառին եւ քարիւղ ալ կենայ կը կարծուի։

Քաղաքիս դէպ արեւելք Չայըր-Բէզի-ճամիսի կոչուած տեղին դիմաց աղտաղոտին տեղ մը աղահանք լինել կը կարծուի. այլ եւ պղնձի եւ երկաթի հանքերու հետքեր գտնուած են մի քանի տեղեր։ Մեքենական եւ ճարտարագործական այսպիսի բարեշինութիւններ կան որք եթէ կատարուին՝ կրնայ մեծապէս բարւոքել երկրիս տնտեսական վիճակը։

(*) Քաղաքիս հիւսիսային արեւելեան եզերքը շինուած կայ պղնձագործանոց մը ուր կը բանին 60 պղնձագործք եւ միայն 3 խանութ դուրսն են։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԱՀՈՄԷԻ պատերազմն ի սկզբան կարծուածէն աւելի կարեւոր բան մը կ'ըլլայ Ֆրանսայի համար։ Տահոմէցիք վայրենիները չսպասուած զօրութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ կը դիմադրեն, եւ արդէն քանի մը հարիւր կը հասնին ֆրանսական կորուստք։ Թէեւ Տոտս զօրավարի զօրախմբին Ապոմէյ մայրաքաղաքը մտնելուն զրոյցն հերքուեցաւ իբրեւ կանխահաս, բայց մինչ կը գրենք այս տողեր, շատ հաւանական է որ ֆրանսական դրօշը ծածանի Պէհանզինի սեւամորթ վայրագ թագաւորի պալատ կոչուած շէնքին վրայ։ Տահոմէցիք սեւ են, բայց իրենց մէջ քանի մը հարիւր սպիտակամորթներ կան եղեր, որք եւրոպացիք պէտք է ըլլան, եւ Ֆրանսացւոց ձեռք ինկած Տահոմէցիք յականէ անուանէ նշանակեցին քանի մը Պելժիր եւ աւելի շատեր Գերմաններ որք շինած են Տահոմէցւոց ամեն ամրութիւններն, հաստատուն թէ շարժական, եւ կը վարեն վայրենեաց բանակն։ Իրենց բնական քաջութեամբ, այս եւրոպեան ուղղութեամբ եւ այն զէնքերով զորս կը շարունակեն ստանալ Թոկոյի գերման գաղթականութենէն, Տահոմէցիք աժան չեն ծախեր իրենց մորթը, բացատրութիւն մը որ թէեւ մեր գաւառաբարբառներէն քաղուած չէ, բայց ֆրանսերէնի մէջ շատ կը գործածուի։ Ուրախութիւնը զոր Ֆրանսացիք զգացին իրենց զօրաց Ապոմէյ մտած ըլլալու զրոյցին վրայ եւ այն գովեստք որք այս առթիւ շռայլուեցան Տոտս զօրավարի զինուորական հանճարին եւ իմաստուն ռազմագիտութեան՝ կը ցուցնեն թէ Ֆրանսացիք ո՞րչափ դիւրազգածութեամբ կը դիտեն իրենց պատերազմն այս բարբարոս ժողովրդեան դէմ, եւ գուցէ շուտ չյաջողելու երկիւղն ո՞րչափ մեծ է։ Բայց Ֆրանսացիք աւելի զայրացած են իրենց աւանդական թշնամւոյն՝ Գերմանիոյ դէմ, որ թէպէտ ոչ-պաշտօնապէս, բայց անհատից

—)(172)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԾԻԱԾԱՆԸ

Մարքիզուհիին հրաւէրները եղած էին հաճոյք մը պատճառելու համար մանաւանդ զօրավար տը Մարբուաի։ Սա գիտէր որ Տիկ. տը Մոնթիլի տունը պիտի հանդիպէր ծանօթ զինուորականներու. մարքիզուհիին որդին, Թնդանօթաձիգ զօրաց հրամանատար տը Պառնոն ծեր զօրավարն, որուն հետ Չինաստան եւ Իտալի գացած էր, ուր գրեթէ քով քովի կռուած էին Մաճէնդայի ճակատամարտին մէջ. Թնդանօթաձիգ զօրաց տեղակալ-գնդապետ Պրեժի, բարեկամ Մոնթիլ հարիւրապետին, եւ ուրիշ երկու բարձրաստիճան սպայներ։

Հրաւիրուած էին նաեւ գաւառապետն եւ հանրապետութեան դատախազը։ Այնպէս որ եթէ այս ճաշկերոյթին, այս տօնախմբութեան, բանակն աղէկ ներկայացուած պիտի ըլլար, վարչութիւնն եւ դատաւորութիւնն ալ անկէց վար չպիտի մնային։

Քլեաֆոնի կամսն ալ իր տեղը կը բռնէր այս կարգին մէջ ուր, ինքն առանձինն, կը ներկայացունէր գիտութիւնը, ճարտարարուեստութիւնն, ճարտարագործութիւնն եւ աւելի լաւն, բարեգործութիւնն իր ամեն ձեւերուն տակ։

Ժամն երկուքին, Մարբուա մարքիզն, իր աղջիկը, փեսան եւ թոռնուհիները յանտոն հեծան։ Ժամը տասնեւմէկին կամ կէս գիշերին միայն տուն պիտի կրնային դառնալ։

Ուրիշ կառք մը, որուն մէկ ձի մը լծուած էր, կը սպասէր Ժօրժ Նոթիէին՝ գործարան տանելու համար զայն, ուր տեղաւորման աշխատութիւնք արագօրէն յառաջ կ'երթային եւ ուր հիմակ ամեն օր իր ներկայութիւնն անհրաժեշտ էր։

Կառքին ձին, որ տեսած էր յանտօին ձիերուն մեկնումը, կը զարմանար այն սպասումին վրայ որուն կ'ենթարկուէր եւ անհամբերութեամբ գետինը կը թակէր։ Սպասաւորն որ սովորաբար կ'ընկերանար երիտասարդ ճարտարագէտին, հազիւ կրնար զսպել կենդանին որ կը բաղձար վազել։

Անդաստակին մէջ, վերնագաւթակին սանդուղներէն իջնելու պատրաստ, Ժօրժ կը բռնէր իր նշանածին ձեռքը։ Երկուքն ալ ժպտերես, երջանիկ իրենց յոյսերուն վրայ, անճառ գորովով զիրար կը դիտէին, աչք աչքի մէջ, կրնայ ըսուիլ հոգին հոգիի մէջ, որ իրար միացած էին անմիջապէս առաջին սիրոյ արբշռութեան մէջ։

—Ժօրժ, ժամը քանիի՞ն պիտի դառնաք, հարցուց Մառի-Մատըլէն։

—Կուզէի բնաւ չհեռանալ, երբէք չը բաժնուիլ ձենէ, պատասխանեց երիտասարդը, անոր ձեռքը սեղմելով. բայց, շարունակեց անուշ ժպիտով մը, միտ ձեզ հետ չե՞մ, քանի որ միշտ մտածմանս առարկան էք։ Ամեն բան զիրեն կը յուցունէք ինծ, բան մը իմ կարողութենէս վեր չէ. աշխատութիւնս, ձեր ապագան է։ Այսօր գործարանին մէջ շատ գործեր ունիմ ուր կը սպասեն ինծ գործաւորք. այս քաջ մարդիկը իրարու հետ կը մրցին եռանդի եւ գործունէութեան մասին՝ ինծ հաճելի ըլլալու համար։ Տեսնելու բան է թէ որչափ գոհ կ'ըլլան երբ կ'ըսեմ իրենց. «Հասկցաք միտքս, լաւ։» Մեծ գոհունակութիւն կը զգամ երբ ինքզինքս սիրուած կը տեսնեմ անոնցմէ որք կ'աշխատին իմ հրամաններուս տակ։ Գործաւորներուս մէջ այնպէս եմ ինչպէս հայր մը մեծ ընտանիքի մը մէջտեղ։

«Չեմ գիտեր որ ժամուն կրնամ ետ դառնալ, բայց գիտէք որ կը շտապեմ ձեզ մօտ գտնուելու։ Այսօր նորէն առանձին պիտի մնաք, սիրելի Մառի-Մատըլէն. ի՞նչ պիտի ընէք կէսօրէն ետքը։ Ագարա՞կ պիտի երթաք ձեր Սանտրիյեոն բարեկամուհին տեսնելու։

—Այո, եթէ չգտնեմ զայն դղեակին ծառուղիին մէջ ուր կը պտտի։ Մօփեր ալ պիտի երթամ։

—Շա՞տ անգամ կ'երթաք հոն։

—Անհաճո՞յ է ձեզ։

—Անշուշտ ոչ, եւ Աստուած չընէ որ երբէք միտքէս անցնի միմիայն հաճոյքէ մը զրկել զձեզ։

—Ռօյըրները ճշմարտապէս շատ ազնիւ մարդիկ են, եւ իմ այցերս ա՜յնքան կ'ուրախացունէ զանոնք։ Ինծ համար պտոյտ մըն է եւ միանգամայն ախորժելի զբօսանք մը։ Շրջապատուած տղաքներէն որք կը ծիծաղին, կը խաղան, կը թոթովեն, ծունգերուս վրայ կը մագլցին եւ կը համբուրեն զիս. հոն՝ Լիւսիէնի եւ Բօլինի հետ եղածէս աւելի, հոն փոքրիկ մօր դերը կը կատարեմ։

—Այո, կը սիրէք, կը պաշտէք մանուկները։

—Միտքս կը բերեմ զանոնք որ սիրած են զիս, երբ շատ պզտիկ էի, եւ որոց համար, սակայն, օտարական աղջիկ մըն էի լոկ։

Աչուըներն արցունքով լեցուած էին։

—Սիրելի Մառի-Մատըլէ՜ն, մրմնջեց Ժօրժ։

—Ժիւլ, տղայոց անդրանիկը, յարեց մանկամարդ աղջիկը, ինչպէս գիտէք, ճաշակ ունի գծագրութեան համար. կարծեմ մշակելի տաղանդ մըն է եւ չեմ կրնար պատմել զգացած ուրախութիւնս երբ կը տեսնեմ որ տուած դասերէս կ'օգտի։ Քանի մը տարիէն արդէն բաւական բան սորված կ'ըլլայ որմէ կրնայ օգուտ քաղել, թերեւս ձեր քովը, Ժօրժ, օժանդակելու համար իր ընտանիքին։

«Հոգ կը տանիմ այն տղուն, սիրած եմ զնա, եւ այս՝ անոր համար անշուշտ զի թող չը տուիք որ ջաղացքին սահանքին մէջ խեղդուի։

—Ա՜հ, ըսաւ Ժօրժ, գիտէ՞ք ատիկա։

—Երկար ատենէ ի վեր. «—Բարեսիրտ է եւ քաջասիրտ, ըսաւ ինծ օր մը Սանտրիյեոն ձեր վրայ խօսելով, Ժօրժ. քանի քանի անգամ տեսայ մարդասէր պառաւի մը ողորմութիւն տալը, եւ դուրս հանեց գետակէն երկու տղայք որք խեղդուելու վրայ էին։» Լաւ ուրեմն, Ժօրժ, քիչ մը Սանտրիյեոնի այս խօսքերն են որ զձեզ սիրցուցած են ինծ։

—Օ՛հ, բայց, ըսաւ երիտասարդը, շատ բան կը պարտիմ ուրեմն Սանտրիյեոնին։

—Ինծ կը թուի թէ, յարեց Մառի-Մատըլէն, պզտիկ Ժիւլ Ռօյըրը զմեզ միացունող կապերէն մին է. կեանքը ձեզ կը պարտի, կուզեմ որ բան մըն ալ ինծ պարտի։

—Լաւ ուրեմն, սիրելիս, քանի որ իր պաշտպանուհին էք, ես կը ստանձնեմ անոր ապագային հոգն ինչպէս Պ. տը Քլեաֆոն ստանձնած է իմս։ Բայց պէտք է բաժնուիմ ձենէ. չեմ ուզեր որ շատ երկար սպասեն ինծ։

—Իրիկունը կը տեսնուինք, Ժօրժ։

Բազուկները նշանածին վիզը նետեց եւ երկար համբոյր մը փոխանակեցին։

Երիտասարդը կառքն հեծաւ թեթեւակի, սպասաւորին ձեռքէն առաւ սանձերը եւ ձին երկաթորմէն անցած ըլլալով ծառուղոյն մէջ սկսաւ վազել արշաւակի։

Մառի-Մատըլէն աչուըներովն երկար ատեն անոր հետեւեցաւ ծառերուն մէջէն, յետոյ, մտախոհ, սրահ դարձաւ։ Տիկ. Միլվիլի վրայ կը խորհէր, որ նամակ չէր գրած իր ժամանումը ծանուցանելու համար, բայց որ արդէն քանի մը օրէ ի վեր կը սպասուէր։

Մարբուա մարքիզը բացած էր նամակը.

—Օրիորդ Մառի-Մատըլէն, բարեկամներէս երկուքը պիտի գան ի Մօնտրաժէ, հայր եւ որդի, որք կ'երեւի թէ ճանչցած են զձեզ ձեր տղայութեանը. հայրը քաջ ծերունի մըն է որուն կը պարտիմ մինչեւ այսօր ապրիլս եւ որուն բնականաբար կը պարտի աղջիկս իր ծնունդը. այսինքն ըսել կուզեմ թէ շատ լաւ պիտի զուարճանանք. որդին քաջ սպայ մըն է 42րդ գունդէն որ իմ նախկին գունդս է։ Անիծի՛ց արմատ, անպատճառ պէտք է որ զուարճանանք ի Մօնտրաժէ. պատրաստուեցէք երգել մեզ ձեր ամենէն փայլուն երգերը։

Եւ Մառի-Մատըլէն յուզմամբ կը հարցունէր ինքնին թէ ո՞րո՞նք կրնային ըլլալ մարքիզին երկու բարեկամները որ ճանչցած էին զինք իր մանկութեանը։ Իր ամենէն հեռաւոր յիշատակներուն մէջ փնտռելով, տարտամ կերպով կը յիշէր տարեց մարդ մը որ իր ստնտուին տունը կուգար, ծնգացը վրայ կ'առնէր զինք եւ կը համբուրէր։ Նոյն իսկ կը յիշէր—ասիկա աչքին էր զարկած—թէ այն մարդը կը հեծկլտար զինք համբուրած ատենը։

Կը յիշէր նաեւ թէ օր մը,—այն ատեն տիկին Մէլվիլի տունն էր,—երիտասարդ մը եկած էր զինք տեսնելու, միւսին պէս ծնգուըներուն վրայ էր առած եւ շատ մը համբուրած էր։

(Շարունակելի)

ումանց ձեռամբ կը շարունակէ օգնել իրենց մէկ անարժան թշնամւոյն, որ քաղաքակիրթ ազգի մը համակրութեան արժանանալու բան մը չունի, ո՛չ մէկ ծիրք. զի ամենէն վայրենի ժողովուրդներն անգամ կրնան աւելի համակրելի ըլլալ քան այս Տահոմէցիք որք մարդիկ կը զոհեն իրենց կուռքերուն և մինչև իսկ իրենց թշնամեաց «միսը կ'ուտեն», ո՛չ թէ վերացական իմաստով, ինչպէս կ'ըսուի Պոլսոյ գաւառաբարբառով, այլ նիւթական և գործնական առումով, ու կերուխումով։

Ի ՓԱՐԻԶ շարունակեալ անձրեւք շատ նեղութիւն կը պատճառեն Երեկոյեան կամ Փոքր Սակարանի յաճախորդներուն, որք Քրէտի Լիոնէի շէնքէն վտարուած ըլլալով, բացօթեայ կը կատարէին իրենց գործողութիւնները։ Բայց Ռօսչայլի խանութպանք, իրենց կողմէն ոգեւորելու համար, որովհետեւ վերջին ժամանակներս երեսէ ինկած էին, խոստացան հիւրընկալել զՓըթիթ Պուռս, որ նոյմ. 2էն ի վեր տեղի կ'ունենայ ի Կալըրի տ'Օռլէան, ուր ո՛չ գոց շէնքի մէջ ո՛չ բացօթեայ կատարուած կ'ըլլայ, զի Սակարանի կանոնաւոր միջնորդք կը պնդեն թէ գոց շէնքի մէջ սակարանական գործողութիւն կատարել իրենց մենաշնորհն է ըստ օրինի։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՔ տեղի կ'ունենան Փարիզի մէջ։ Քաղաքապետութիւնը տաղաւարներ հաստատած է ամեն կողմ, ուր աղքատ մարդիկ 10 փարանոց մը ձգելով, բաւական քանակութեամբ տաք ջուր կ'ընդունին աղբիւրէ մը, և 10 փարանոցներու թիւն աւելցնելով, ջուրին քանակութիւնն ալ կ'աւելնայ, որչափ ուզեն, որով կրակ վառելու և ջուր տաքցնելու ծախքէն և հոգէն կ'ազատին։—Բնակարաններու մէջ ալ ելեկտրական զանգակներ կը հաստատուին, որուն զպչելով կարելի է ոստիկան, բեռնակիր կամ գործաւոր կանչել ըստ կամս։ Այս ետքի նորութիւնն ալ առանձին բնակող մարդոց կամ նոյն պահուն առանձին գտնուող ո՛ և իցէ անձի դէմ տուներու մէջ ոճիր գործուիլը կ'արգիլէ՝ օգնութիւն կանչելը դիւրացնելով ամեն յարկերու և ամեն օթեւաններու մէջ բնակողներու անխտիր։

ՀՕՈՒԷ անգլ. զրահաւորն ի Ֆեռոլ խրեցաւ, և շատ վտանգաւոր դիրքի մէջ է։ Թէեւ կ'աշխատուի թեթեւցնել, բայց կը վախցուի թէ ծանրապէս պիտի վնասուի, եթէ բոլորովին չկորսուի. զի տակէն ծակած է։

ԷՏԻՆՊՈՒՐԿՑԻ տպագրիչ Պ. Թօմաս Նէլսըն որ այս օրերս մեռաւ՝ մեծաքանակ գումարներ կտակած է մարդասիրական նպատակներով, և ի մէջ այլոց 50,000 ոսկի՝ գործաւորներու յատուկ ակումբներ, ընթերցարաններ և գրադարաններ կազմելու։

Ի ՊՐՈՒՍԷԼ պատսպարան մը կը հաստատուի այն խեղճ տղոց համար որոց հետ չարաչար կը վարուին իրենց ծնողք, որք մոլութեան կ'առաջնորդեն կամ կը չարչարեն զանոնք։ Յատուկ ընկերութիւն մը պիտի որդեգրէ այս տղայք և դատ վարելով անոնց ծնողքը պիտի զրկէ ծնողական իրաւունքէն զոր այնքան անարժանապէս կը գործածեն։

Ի ԼՈՆՏՈՆ, կէս միլիոն անգլ. ոսկւոյ պարսկական փոխառութենէն միայն 11,000 ոսկւոյ թուղթ ստորագրուեցաւ հասարակութեան կողմէ։ Մնացեալը սեղանաւորք առին։ Յայտնի է թէ այս փոխառութեամբ Շահին կառավարութիւնը վճարեց անգլ. Ռէժիի ընկերութեան ունեցած պարտքը։

ՖՐԱՆՍԱ Ի ՄԱՐՈՔ.—Մարոքի վեհապետին ֆրանսական դեսպանին հետ կնքած առեւտրական համաձայնութիւնը դեկտ. ի վերջն ի գործ պիտի դրուի։ Այս կարգադրութեամբ մաքսային շատ մը զեղչումներ պիտի ըլլան և պիտի արտօնուի արտածումն այլ և այլ մարոքեան բերքերու, որոց ցարդ նոյն երկրէն դուրս հանուիլը բացարձակ արգելքի տակ էր։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ վրայ վերջին լուրն այս է թէ Վիեննայի գլխաւոր սեղանաւորք իմացեր են որ Ռօշիլտեան Տունը չուզեր մասնակցիլ այս փոխառութեան։ Փարիզի Պարոն Ալֆօնս Ռօշիլտ իւր Լոնտոնի ընկերէն նամակ մը առեր է, որով իւր ուշադրութիւն կը հրաւիրուի սա խորհրդածութեան վրայ թէ Ռօշիլտեան գերդաստանի կողմէ Հրէից նեղիչ իշխանութեան մը դրամ փոխ տրուիլը գէշ տպաւորութիւն կ'ընէ։ Պարոն Ալֆօնս այս գաղափարն ունէր արդէն, բայց ֆրանսական կառավարութեան յորդորներուն չէր ուզեր դիմադրել։ Բայց հիմա կ'երեւի թէ հրէական զգացումը Ռօշիլտներուն քով քաղաքական հաշիւներու յաղթեր է։

ԹՈՆՔԻՆ տակաւին փուշ մ'է Ֆրանսացւոց աչքին։ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ այս օրերս խստիւ պիտի հարուածուի Թոնքինի կուսակալ Պ. տը Լանէսան, որ միշտ լաւատես տեղեկագրեր կը զրկէր, բայց չինական և աննամական ասպատակութիւնը դեռ ևս ջնջուած չէ այս ֆրանսական գաղթավայրէն, և տարւոյս սկիզբէն մինչև օգոստ. ի վերջը Ֆրանսացիք 16 սպայ և 187 զինուորք կորուսեր են, ու 4 սպայք և 222 զինուորք վիրաւորուեր են՝ մաքառելով ասպատակաց դէմ, և Թոնքին խաղաղելէ հեռի է դեռ։ Կ'առաջարկուի զինուորական կառավարիչ մը զրկել Պ. տը Լանէսանի՝ նախկին երեսփոխանին տեղ, որ չափազանց քաղաքական մարդ է եղեր։

ԳՆԴ. ՏՕՏՍԻ մասին ի Ֆրանսա արտայայտուած համակրանքն արձագանգ է Պ. տը Լանէսանի դէմ զգացուած հակակրութեան. զի Տահոմէի չուտափոյթ խաղաղացումը գեղեցիկ հակապատկեր մ'է Թոնքինի ներկայած վիճակին դէմ։

ՌՈՒՌԻՒՐԻԿ ռուս զրահաւորը զոր անցեալ շաբթու ի ծով իջուցին ի Փեթերսպուրկ, ռուսական նաւարանի մէջ շինուած մեծագոյն մարտանաւն է և եւրոպական ջրերուն մարտանաւերու մէջ մեծագոյններէն մին, զի 426 ոտք երկայնութիւն ունի, 10,993 տակառաչափ է, 18 հանգոյց կամ 20 մղոն կ'ընթանայ և 13,350 ձիու ոյժով է։ 11,700 տակառաչափ ուրիշ զրահաւոր մը շինութիւնն սկսաւ նոյն նաւարանի մէջ։

Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ, Չինկ Թէն քաղաքին և շրջակայից մէջ 30—40,000 հոգիք մեռեր են հնտախտէ։ Համաճարակն այնքան սաստիկ էր որ քաղաքէն քիչ մը հեռի գացողներ իրենց վրայ կը կրէին հասցէնին և անուննին գրուած, որպէս զի եթէ ճամբայն մեռնին, ճանչուին և այնպէս թաղուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Դատական և Կրօնական գործոց Նախարարութեան պաշտօնատունն երթալով, տեսակցեցաւ Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ իրիկուն ի դարձին Պատրիարքարանէ՝ Մաքրիգիւղ երթալէ առաջ Ազգ. Հիւանդանոց գնաց և այցելութիւն տուաւ Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանցի, որ, ինչպէս յայտնի է, իւր հիւանդութիւնը դարմանելու համար անդ կը գտնուի։ Գեր. Սրուանձտեանց Սրբազան մասնաւոր սենեակի մը մէջ հիւրընկալուած է և մասնաւոր խնամոց առարկայ է։

Կիլիկիոյ Ամեն. Կաթողիկոսը վերջերս Թիֆլիս գացած է Սիսէ, և հոն կը լսենք թէ կ'աշխատի գանձել և իւր կրթական նպատակին ծառայեցնել Արուսեակ անուն ազգային վարժարանի քանի մը հարիւր ոսկւոյ գումարն, որ ումանց [illegible] քով կը գտնուէր երկար ժամանակէ ի վեր։

Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ շրջաբերական մը ուղղուելով Թաղական Խորհրդոց՝ յանձնարարուած է որ երբ Պատրիարքարանի մարդահամարի պաշտօնեայ Հովսէփեան Ղազար էֆէնտին ներկայանայ, հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայեն նմա։

Յառաջիկայ կիրակի, 1 նոյեմբեր, Գարակէօմրիւկի եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնն ըլլալով, Արժ. Տ. Եղնիկ վարդապետ Գալբագճեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց։

Սելանիկի Նախորդ հոգեւոր հովիւ Արժ. Արսէն աւագ քահանայ Խաչոյեան, որ իւր ծննդավայրը՝ Սէօլէօզ՝ կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ և Եէնի Գաբուի Ս. Առաքելոց եկեղեցեաց Սնտուկտուններու երկամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցերն՝ 1890 յունվար 1է 1891 դեկտեմբեր վերջ ըստ օրինի Տնտեսական խորհրդոյ ներկայացուած և անոնց յար և նման մէկ մէկ օրինակն յիշեալ եկեղեցեաց բակերն կախուած են ի տես թաղեցւոց։

Տնտեսական խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղերու Պատուարժան ազգայնոց, որ իրենց եկեղեցւոյ մատակարարութեան նոյն հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչև 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

ՄԱՍԻՍ

ՄԱՍԻՍ վաղը կը հրատարակուի հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ԱՎԷ ՄԱՌԻՍ, (Խմբագրական)
ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ
ԱԶԵՐ (Բանաստեղծութիւն)
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆԻ ՄԱՀԸ
ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ
ԱՆԾԱՆՕԹ ԴԷՄՔԵՐ (ՏԻԹ. ՍԷՒԵԱՆ)
ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ՆՈՃԵՆԱՑ ԱՆՏԱՌԸ (Բանաստեղծութիւն)
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԷԹԵԱՆ
ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ (Իր կեանքն ու գործերը)
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ՄՇՈՒՇԻՆ ՄԷՋ
ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ
ՄԵՐ ՀՈՐԻԶՈՆԻՆ ՏԱԿ
ՄՈԼՈՐԱԿ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք այս աւուր Պաշտօնականաց մէջ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իր կայսերական շնորհաց արժանացնել Մեծ. Թորգոմեան եղբայրները, Սանիյէի երկրորդ աստիճանաւ վարձատրելով Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան Գէորգ էֆէնտին որ բաղձօռեան դլութեամբ շերամաբուծութեան ընդհանրացման մեծապէս նպաստած է իր աշխատութեամբ և հինգերորդ կարգի Մեճիտիյէ պատուանշանաւ՝ Տօքթ. Վահրամ էֆէնտի Թորգոմեանն, որ մարդասիրաբար խնամած է աղքատ հիւանդներ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Պասրայի Նահանգին Մէքթուպճի անուանեցաւ Ղալիպ պէյ, Նախկին Մէքթուպճի Եէմէնի։

Էնկիւրիի Նահանգին Սիվրիհիսար գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մահմուտ պէյ, գայմագամ Չօրումի։

Նոյն Նահանգին Չօրում գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Րէշիտ պէյ, գայմագամ Լատիք գաւառակին։

Սեբաստիոյ Լատիք գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Իպրահիմ Ֆէհմի էֆէնտի, գայմագամ Արվէի։

Բաղէշի Արվէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ահմէտ պէյ, նախորդ գայմագամ Բագգալար գաւառակին։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Էսկիշէհրի գայմագամ Խայրի պէյի և Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մեճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնապահ զօրաբանակի պահեստի զօրաց Եօզղատի 55րդ կիսաբաժնին հրամանատար Օսման փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ Կրետէի հելլենական Նախորդ ընդհանուր հիւպատոս և այժմ Սելանիկի հելլենական հիւպատոս Պ. Իպէնաթիի։

Չորրորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ Սեբաստիոյ Նիքսար գաւառակին գայմագամ Համտի Պէկիր էֆէնտիի, Տրապիզոնի երեւելիներէն Վասիլաքի էֆէնտիի և Վիլինի առեւտրական գործակատար Իօմէր Լուդֆի էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մեճիտիյէ՝ Տօքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի, Տրապիզոնի թաղապետական բժշկի փոխանորդ Թաշճեան Կարապետ էֆէնտիի և Պրուսայի կուսակալութեան թարգման Գէորգ էֆէնտիի։

Կրէտական ոսկի շքադրամ տրուեցաւ Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Խալիտ պէյի։

Արհեստական շքադրամ՝ Պրուսայի շերամարոյծ Պ. Սոկրատ Ֆիլիպիտիսի։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Բարձր. Ճէվատ փաշա երէկ կայս. պալատ գտնուելով Բ. Դուռը չկրցաւ երթալ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Բարձր. Րիզա փաշայի Նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, զոր կը կազմեն զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք, իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած ըլլալով, տեղեկագիր մը պատրաստած է զոր պիտի մատուցանէ Վեհ. Սուլթանին։

ԱՆԳԼԻՈՅ արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Րօզպէրիի մայրն՝ Քլիվլէնտի Դքսուհին՝ այսօր Մուտանիա և անտի յատուկ կառախումբով Պրուսա պիտի երթայ։

Կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա երէկ միջօրէին իւր ապարանքին մէջ ի Մերճան՝ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Քլիվլէնտի Դքսուհւոյն։ Երէկ իրիկուն եւս անգլիական դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Դքսուհւոյն։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոյին հիմնարկէքը երէկ տեղի ունեցաւ ի Ներկայութեան Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին, կայս. աւագ թիկնապահ Վսեմ. Շաքիր փաշայի և այլ պաշտօնէից։

Նախ և առաջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին և բոլոր Ներկայք «ամէն»ներով ձայնակցեցան այս բարեմաղթութեանց. Յետոյ ոչխարներ զենուելով կատարուեցաւ Համազգային Անկելանոյին հիմնարկէքը։

ԴԱՏԱԿԱՆ բարենորոգմանց յանձնաժողովը Նկատողութեան առած է Հալէպի ու Տիարպէքիրի Նահանգաց բանտերու բնակիչներուն կողմէ զրկուած տեղեկագրերը. Յանձնաժողովն առ այդ հարկ եղած գործողութիւնները կատարելով արդիւնքն հաղորդած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Դրամատան վարչական խորհուրդը նախընթաց օր ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Պետական Խորհրդոյ անդամ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի՝ գաւառական մասնաճիւղերու հաշիւները քննելու և գոնդրոլի դրութիւն մը հաստատելու համար։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ էֆէնտի Նախարարաց Խորհրդոյ չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ յանկարծական տկարութիւն մը զգալով, պարտաւորուեցաւ մեկնիլ Բ. Դուռնէն եւ իւր բնակարանն երթալ դարմանուելու համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է.

«Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, վարակեալ երկրի մը նաւահանգիստէն եկող նաւերն արտօնեալ են, եթէ ուզեն, Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ մաքրանոցն երթալ հոն քարանթինա ստանալու համար։»

ՀՆՏԱԽՏ.—Առողջապահական վարչութեան կողմէ կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան մատուցեալ տեղեկագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ հնտախտի դէպքերու վրայ.

Թուական	դէպք	մահ	տեղ
Հոկտ. 27	16	10	Բէյթա
» 28	7	5	»
» 28	10	7	Տրապիզոն
» 28	6	4	Կարին
» 28	3	3	Բաբերդ

Պարսկաստանի Ատրպատական գաւառին ՍԷՆՃԱՆ անուն տեղը նորէն հնտախտ ծագելով 150 վարակեալներէ 60ը մեռեր են. Թաւրիզի կողմը հնտախտ սկսած է [illegible]։

Հոկտեմբեր 24էն 26, երեք օրուան մէջ ի Պեյկրաս, հնտախտէ 5 դէպք ու 2 մահ և ի Զէյմին 2 դէպք և 1 մահ։

Տրապիզոնի կուսակալը հոկտեմբեր 29 թուականաւ հեռագրած է թէ հոկտեմբեր 28 ի երեկոյէն մինչև հետեւեալ օրն ի Տրապիզոն՝ հնտախտէ ութ մարդեր վարակուեր և հին ու նոր բռնուածներէն վեց մահեր պատահեր են։ Նահանգին միւս կողմերուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Եէմէնի կուսակալութիւնը հոկտեմբեր 28 թուականաւ հեռագրած է թէ Սեպտեմբեր 26էն հոկտեմբեր 22 Հօտէյտայի ու շրջակայից մէջ հնտախտի դէպք չէ պատահած. Խալիֆ գիւղին մէջ հոկտեմբեր 25ին մարդ մը մեռած է հնտախտէ։

—Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ Ներքին գործոց Նախարարութենէն երկու պաշտօնեայք Տրապիզոն ղրկուին առողջապահական և հանրային մաքրութեան վերաբերեալ հարկ եղած անմիջական միջոցներն ի գործ դնելու համար. Այդ պաշտօն յանձնուած է նոյն Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Թէվֆիք պէյի ու Ահմէտ պէյի որք երեք հազարական ղրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանան. Այդ պաշտօնեայք վաղը Տրապիզոն պիտի ուղեւորին։

—Առողջապահական Ժողովն երէկ յարտասովոր Նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց այն միջոցներուն վրայ զորս հարկ է ձեռք առնուլ հնտախտը բոլորովին անհետացնելու համար Տրապիզոնէն, Կարինէն ու շրջակայներէն։

Առողջապահական քննիչ Տօքթ. Փօչօնի էֆէնտի երէկ Բ. Դուռն երթալով, Արտաքին գործոց Նախարար և Առողջապահական Ժողովոյն Նախագահ Վսեմ. Սայիտ փաշայի հրամաններն ստացաւ և դարձաւ հաղորդել զայնս Առողջապահական Ժողովին։

—Առողջապահական քննիչ Վիթալիս էֆէնտի, որ Տրապիզոնի քննիչ անուանուած էր, երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԽԱՐԴԱԽԵԱԼ ԱՓԻՈՆ.—Պոլսոյ մաքսատան քիմիագէտ քննիչները գրաւել տուած են մեծաքանակ խարդախեալ ափիոն որ վաճառականի մը հասցէին ուղղուած էր։ Այս առթիւ [illegible] ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ դեղավաճառական մթերանոցներու մէջ գտնուած ափիոններուն եւ այլ կարգ մը նիւթերու վրայ, զորս դեղագործք կը գնեն առանց քննութեան։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ.— Պարսկական կառավարութիւնը ականակուռ «Աֆթապ» պատուանշանը նուիրած է Պէրութի կուսակալին կնոջը։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

Պարսկական կառավարութիւնը «Առիւծ և Արեգական» պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Թէնպէքիի ռէժիի տնօրէնի օգնական և ընդհանուր քարտուղար Տէվլէթ էֆէնտիի։

ԳԱՍԸՄ-ՓԱՇԱՅԻ կոյուղիներու մաքրութեան համար ձեռք առնուելիք միջոցները խորհելու պաշտօնով կազմեալ մասնախումբին անդամ նշանակուած է նաեւ ճարտարագէտ Պ. Պէլլէ՝ որ միանգամայն քարտուղարութիւնը պիտի վարէ։ Պ. Պէլլէ կը յաջորդէ Պ. Կալլանի որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի։ Մասնախումբի միւս անդամներն են՝ Իսաք փաշա, Պ. Բայյարտ և Տօքթ. Հակէլ։ Այս մասնախումբ պիտի քննէ իրեն ներկայացուած զանազան ծրագիրերը և անոնց ընդունելութեան կամ մերժման մասին իր կարծիքը պիտի յայտնէ։ Իր աշխատութիւնները բաւական առաջ տարած է և կը յուսացուի թէ ի մօտոյ կարենայ որոշում մը տալ։

ՀՐԴԵՀ.—Նախընթաց գիշեր Թաթավլայի բարձունքը ծագած հրդեհէն՝ Կիւզէլ Մամի կոչուած դպեակին տունը և անոր կից ուրիշ փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ «Չիխաչէֆ» շոգենաւով այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկորտաթոյի ընտանիքը։ Նոյն շոգենաւուն մէջ կը գտնուին նաեւ Ռումանիոյ հելլենական դեսպան Պ. Բաբարիկօբուլօ որ Աթէնք կուղեւորի և Պուքրէշի հելլենական դեսպանատան քարտուղար Պ. Թօմպազի որ Կ. Պոլսոյ դեսպանատան մէջ պաշտօնի կոչուած է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին մէջ պատուաստի յատուկ տեղ մը հաստատուած է, որ կը բաղկանայ սրահէ մը և ետին գտնըւած ախոռէ մը, ուր երկու կովեր կը գտնուին՝ պատուաստի հայթայթման համար։ Սրահին մէջ ապակեւոր երկու դարաններ կան, ուր դրուած են պատուաստներ և գործիներ։

ՈՃԻՐ.—Նախընթաց գիշեր, մինչ պահապանը կը շրջէր Ղալաթիոյ Յունաց Սանթա-Մարիա եկեղեցւոյն շուրջը, պատին տակ դիակ մը կը գտնէ. անմիջապէս կը վազէ իմաց կուտայ Վոյվոտայի պահականոցը։ Ոստիկանք ոճրին վայրը կ'երթան և կը գտնեն քսաներկու տարեկան երիտասարդ մը որ քիչ առաջ հոգին աւանդած էր՝ ձախ աճուկին վրայ առած երկու վերքերէն։ Շատ կը փնտռեն ոճրագործը, բայց անկարելի կ'ըլլայ գտնել։

Խուզարկութիւնք երէկ ալ կը շարունակուին մինչև ժամը վեց, երբ կ'իմանան թէ ոճրագործը Վոյվոտայի ջրանկիրներէն Բէյ Սիւլէյմանն է, զոր կը գտնեն անհոգ անփոյթ նստած պէքճի Պէքիրին սրճարանն ի Ղալաթիա։

Ոճրին վայրին մօտերէն ձերբակալուած քանի մը անձինք յայտնած են թէ ժամն երեքին ատեններ փողոցին մէջ երկու անձինք կը կռուէին, որոցմէ մին դաշոյնով կը վիրաւորէ միւսն, որ կ'իյնայ «ա՛հ» մը արձակելով, թէ մարդասպանը Բէյ Սիւլէյման է։

Վոյվոտայի ջրանկիրներէն երկուքն ալ յայտարարած են թէ ժամն երեքին Սիւլէյման ջրանկիրաց կեդրոնատեղին դարձած էր դաշոյն մը ի ձեռին զոր սրբած էր մորթի մը։ Արդէն հագած բաճկոնին վրայ արեան բիծեր կային։ Սպանեալոյն մարմինը փոխադրուած է Ղալաթիա, Արապ ճամիի դիականոցն, և սակայն մինչև ցարդ ոչ ոք ճանչցած է հեգ երիտասարդը։

ԾԱՂԿԱԽՏ.— Պալաթու թաղին մէջ ծաղկախտ երեւան ելած և նախընթաց օր երկու մահեր պատահած են, որոց մին տասը տարեկան տղայ մը և միւսը մէկ տարեկան աղջիկ մը։ «Սապահ» թաղապետական բժշկաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երեք տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Բէգրօ անուն պարտիզպան մը որ պարսկական Նախորդ դեսպան Մոհսին խանի ապարանքին մէջ ի Սթենիա՝ սպաննելու դիտաւորութեամբ զէնք քաշած էր նաւավար Հասանի վրայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Սենեկի անդամներէն կապերտի վաճառական Էլալիզատէ Հաճի Ահմէտ պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ զինուորական ու քաղաքային բժիշկներն ընդհանուր նիստ մը կազմելով այլ և այլ միջոցներ որոշած են փողացաւին առաջքն առնլու համար։ Ի միջի այլոց որոշուած է որ առողջապահական պայմանաց չհամապատասխանող վարժարանք առժամաբար փակուին. իսկ այն վարժարաններու մէջ, որք պահանջուած պայմաններն ունին, աշակերտք բժշկական քննութեան մը ենթարկուելէ յետոյ միայն ընդունուին։

ՐԷԺԻԻ դէտերն Ալէմ Տաղի ճամբուն վրայ ծխախոտի մէկ քանի մաքսախոյսեր ձերբակալեր և գրաւեր են անոնց ձեռքը գտնուած քառասուն օխայի չափ ծխախոտը։

ԱՏԱՆԱՅԻ նահանգին այգիներուն մէջ որթալուծ երեւան ելած ըլլալով, նոյն նահանգէն չամիչներու արտածումը պիտի արգիլուի։

ԳԱՍԱԲԱՅԻ երկաթուղւոյն հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած և տեղեկագիր մը մատուցած է Բ. Դրան։

ԱՅՏԸՆԻ Ագհիսար գաւառակին մէջ գտնուած հնութիւններն ի ցոյց դնելու համար կայս. Թանգարանի շէնքին վրայ յաւելուած մը պիտի ըլլայ։

ԽԱՆԵԱՅԷՆ կը գրեն թէ արմտեաց գներն արտասովոր կերպիւ բարձրացեր են նահանգին մէջ, ուր երաշտութիւնն ու մրրիկներ կէս առ կէս ոչնչացուցած են ձիթապտուղները։ Այս պատճառաւ առեւտուրը շատ ինկած վիճակի մէջ է այնտեղ և սովը երկիւղ կայ։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1893
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Տպագրութիւն Սէթվիճեան
Գին [illegible]

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովոյ կողմէ վաւերացեալ սոյն օրացոյցն՝ որ միւս տարիներու բաղդատմամբ ալ աւելի ճոխ է, պարունակելով մանաւանդ աւուր պատշաճի շարականներն ալ, այսինքն Աւագ օրհնութիւնք, Հարցք, Մեծացուսցէք, Համբարձիք եւ այլն, ի վաճառ հանուած է։

Օրացոյցն այս անգամ ոչ թէ միայն անհրաժեշտ ամեն ազգայնոց, այլ եւ եկեղեցական երգեցողութեան կը ծառայէ, որով Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը որ օրացոյցի արդիւնքն յատկացուցած է ի պէտս պատսպարելոց, աւելի կը յուսայ բարեպաշտ ազգայնոց օրացոյց մը գնելով լումայիկ մը շնորհել այն գանձանակին, զոր Տէր Յիսուս Քրիստոս օրհնեց ըսելով «Ամէն ասեմ Ձեզ, զի այրին այն աղքատ՝ աւելի արկ ի գանձանակն քան զամենեսին»։

Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը ի Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջնայարկ Թիւ 48, 49, 50։

Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակներ վաւերական չեն։ 307

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԵՇԹԱ. 9 Նոյմ.— Կոմս Սապարի ծանոյց Երեսփ. Ժողովոյն թէ նախարարութիւնն համաձայն չըլլալով քաղաքային ամուսնութիւնը պարտաւորիչ ընելու խնդրոյն վրայ, հրաժարական մատուցած է, որ ընդունուած է։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գահաճառն որով Ռայխսթակը բացուեցաւ՝ կ'ըսէ թէ 1891-92ի շրջանի պակասն է 42 միլիոն մարք, որ փոխառութեամբ պիտի հայթայթուի։ Ընթացիկ տարւոյն մէջ աւելի յաջող ելք յուսալի չէ։ Թէև գանձային կացութիւնն երկիւղալի չէ, բայց խնայողութիւնք պէտք են։ Տրոց վերակազմութեան ծրագրեր կը ծանուցուին, և ընտրական իրաւանց փոփոխման ծրագիր մը։ Արտաքին քաղաքականութեան խօսք կայ ճառին մէջ։

Այսօր մինչև լրագրոյս մամուլը դըրուած ժամը, կէս օր, Եւրոպական պորսա և հեռագիր չստացանք։

Սակարան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 30 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ¾
3 » Փարիզի		22 75
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՕՆՏՍԻՍՏԷ		
Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		23 31
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		23 32½
Կէս օրին		23 33
Թօմպիլիամ Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		82 35
» » ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն	Սէրի	54 ¾
»		30 ¾
»		23 34
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 10
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 62
Պանք տը Բօնս.	» »	5 02
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4 22
Րէժի	» »	16 11
Թրամուէյ	» »	607 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	91 ½
Բաժնեթուղթ [illegible]		85
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 38
Անգլիական ոսկի	»	110 49
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմիջ	»	51 20
Ռուբլ Թղթադրամ	»	9 16
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	106 33
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	98 10
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ՏԱՐՏԱՆԷԼ

Տարտանէլէն հոկտ. 27 թուականաւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեզ.

Վիճակիս այցելու հովիւ, Դիմաքսեան Գեր. Հմայեակ Սրբազան, Կէլիպօլուէն քաղաքս ժամանեց ամսոյս 15ին, ընկերակցութեամբ Ռոտոսթոյի քահանաներէն Ներամեան Տ. Գարեգին Հօր, և իջաւ յԱռաջնորդարան, որ այս առթիւ յատկապէս կահաւորեալ էր։ Տեղւոյս ազգայինք փութացին բարի գալուստ մաղթել, որոցմէ տեղեկանալով մեր զանազան պիտոյից, անմիջապէս գործի սկսաւ, եւ իւր երկշաբաթուայ բնակութիւնն ոչ սակաւ օգտակար տնօրինութեանց նպաստեց։

Բարեբաղդաբար Գեր. Այցելու հովուին Նախորդ այցելութենէն ի վեր թաղային եւ վարժարանական խնդիրներն իրենց բնական կարգադրութիւնն ստացած լինելով արդէն, իւր ուշ ժամերն անոնց չվատնեց, այլ հոգատար ընտանեկան թուլացեալ կապերն ամրապնդելու, և ամուսնական զեղծումներէ յառաջ եկած տխուր հետեւանքները բառնալու։ Ցաւալի է ըսել թէ վերջին տարիներս ապօրինի կենակցութիւնք համաճարակի գոյն մը ստացած լինելով՝ կ'սպառնային մեր ազգայնոց ընտանեկան շէնքը հիմնովին խախտելու, որոց ի դէպ ժամու դարմանումը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց ամեն շրջանակներու մէջ. Գեր. Հմայեակ Սրբազան ապօրէն կենակիցները մի առ մի իւր քով կոչելով հայրաբար խրատելէ զատ, եկեղեցւոյ բեմէն հրապարակաւ յորդորեց զհամայն ժողովուրդն, պահել հայ եկեղեցւոյ Նախնի սուրբ աւանդութիւնները, և եւրոպական չպարեալ քաղաքակրթութեան չարիքներէն յորս տալ առ այս միակ դարմանն ցոյց տուաւ ծնողաց, կրթել իրենց զաւակներն ուսմամբ և

Կիսութեամբ, որ, ըստ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, մեծ մղում ստացած է գաւառս մէջ: Այս առթիւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն արեւշատութեան Օգոստ. Աբտ-իւլ-Համիտ կայսեր, որոց կը ձայնակցէր ժողովուրդը սրտաբուղխ «Կեցցէ»ներով:

Տեղւոյս նորաշէն եկեղեցւոյ պայծառութեան և անհրաժեշտ պիտոյից գնման համար հանգանակութեան մը ձեռնարկեց իւր օրինակաւ քաջալերելով ժողովուրդն ի մասնակցութիւն. կը յուսանք թէ բաւական արդիւնաւոր լինի այն ի մեծ գոհունակութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան և ի բարեզարդութիւն Ս. եկեղեցւոյ:

* *

Գեր. Համայեակ Սրբազան երկից այցելեց Ազգ. վարժարանն, ունկնդիր լինելով աշակերտաց աւանդուած մէկ մի առարկայից, գոհունակութիւն յայտնեց նոցա յաջող պատասխաններուն նկատմամբ եւ յորդորեց զուսանողս յարատեւել անդուլ իրենց ջանից մէջ:

Շաբթուս մէջ իւր պաշտօնական այցելութիւններն եւս տուաւ Վսեմ. կառավարիչ փաշային, մաքսատան տեսուչ պէյին, որ Ռոտոսթոյի նախորդ տեսուչն էր, Մէարիֆի Միւտիրին եւ այլոց, որոց փոխադարձ այցելութիւններն ընդունեց Առաջնորդարանի մէջ:

Տէր Համայեակ Սրբազան այսօր կը մեկնի յԷզինէ, եւ այս վերջին քաղաք իւր յեծմական այցելութեանց շարքը կ'ամբողջացնէ:

ՄԻՀՐԱՆ ԱՆԱՆԵԱՆ

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ

(ՏՕՌԻԼԷ)

Հսկայ լեռներ պաշարեն
Անհուն դաշտի մը վրայ,
Այս հին քաղաք, Տօռիլէն՝
Անցեալ դարուց մեծ վկայ:
Երբ ձմեռը հասնի գայ,
Լերանց սարեր ալեւոր,
Քանի՛ տխուր ու դժնեայ,
Սրտերն ընեն վիրաւոր:
Դաշտն ու հովիտ չունին փայլ,
Ոչ ալ երկինք ծարմ կապոյտ.
Ու կարկաչող գետակն ալ,
Լռէ, սառի, ո՛հ, ընդ փոյթ:
Այլ երբ ողջոյն տայ գարուն,
Տօռիլէ ալ պճնուի,
Իւր մարգերով դալարուն
Կանանչներով զեղանի:
Ու այն ատեն պուրակաց
Մառեր հագնին սաղարթներ,
Եւ ծիծեռնակն լռակաց
Լսես գեղգեղն ու երգեր:
Լսես մեղմիկ այն խոխոջ
Ականակիտ գետակին (1,
Որ կը հոսի միշտ անխոնջ,
Ցենած գլուխ ծործորին:
Հեռուն շողեր ալ տեսնես
Վերջալուսի արեւուն,
Այց տակ խայտան մանկան պէս,
Ալեակք զուարթ, պղպջուն:

* * *

Հոս չես տեսներ պչրասէր
Կանանց խումբեր նրբիրան,
Եւ ոչ զողտրիկ աղջիկներ,
Բոլորտիքըդ կը դառնան:
Հաստ շալվարով ու լաչակ,
Կին թէ աղջիկ զարդարուած,
Հոգ չէ լինի կիզիչ տաք
Կամ թէ ձմեռ սառնամած:
Գեղեցիկ է գեղջկուհին,
Զօրեղ առոյգ ու կայտառ.
Եւ հաճոյքով իր սրտին,
Նէ աշխատի անդադար:
Սակայն չունի ոչ փափուկ
Ըզգացումներ աղջկան,
Ոչ ալ քաղցրիկ այն հնչմունք,
Որ տայ մի քիչ ըսփոփան:
Ա՛հա այսպէս նէ ընդ միշտ,
Անխռով է ու հանդարտ,
Չունի երբէք սիրոյ վիշտ,
Զի զգացում չունի շատ:

* * *

Մինչ անդին ալ մարդն այր,
Ոչ երկրագործ պարտիզպան,
Կա՛մ սափրիչ է կօշկակար,
Կամ ատաղձագործ կառապան:
Բարեկիրթ չէ, այլ ռամիկ,
Նախապաշարեալ ու տգէտ
Առուտուրի մէջ ճարպիկ
Յոյժ ճարտար է նա [illegible]:
Նա կ'աշխատի տան համար
Ու անվրդով կը ծղնի
Թէ համբարել կարենար
Ջիւր ազըխըն [2] այս տարի:

ՍԻՎԱ

---

[1] Սոյն քաղաքին մէջէն Սարը-Սու կոչուած գետակը կանցնի, որ Բէօյիւհնայէն կը բղխի:

[2] Տարեկան պաշար:

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷ

ՊԱՖԼՕ ՔԱՂԱՔԸ ԵՒ ՆԻԱԿԱՐԱՅԻ ՋՐՎԷԺԸ.— ՕԴԱԿԱԽ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— ՋՐԻ ԶՕՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒՄԸ.— ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵԾ ԹՈՒՆԵԼ ՄԸ.

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն և վերջ)

Այս բնական գեղեցկութեանց հետ արհեստական տեսարաններ ալ պակաս չեն. և կարծես բնութիւն և արհեստ մրցում մը բռնած են մէկզմէկու հետ: Առաջին անգամ աչքիս կը զարնէ հրաշալի կամուրջ մը օդին մէջ երկնցած, Նիակարա գետոյն մէկ եզերքէն դէպի միւս եզերքը, որ գիտական հրաշալիք մըն է, օդակախ կամուրջ մը զոր ամերիկացիք «սըսփենշըն պրիճ» կ'անուանեն. երկու եզերքները գտնուող աշտարակներուն միջեւ եղած հեռաւորութիւնն է 825 ոտք. աշտարակներու բարձրութիւնն է Ամերիկեան եզերքին՝ 88 և Գանատայի կողմինն՝ 78: Քենդիլիվըրի կամուրջն ալ նշանաւոր է 910 ոտք երկայնութեամբ և 245 ոտք բարձրութեամբ Նիակարա գետոյն երեսէն. այս երկու կամուրջներուն վրայէն ամենածանր կառախումբեր կ'անցնին միշտ: Ասոնցմէ զատ նշանաւոր է Նիւ-Սըսփէնշըն Պրէճը, հազար երկու հարիւր վաթսուն և ութը ոտք երկայնութեամբ և 190 ոտք բարձրութեամբ գետոյն երեսէն. Գանատայի կողմի աշտարակը 105 ոտք բարձր ժայռին վրայէն հաշուելով և Ամերիկեան կողմինն 100 ոտք, կարծես օդին մէջ կախուած մնացած է, և ծանր շոգեկառքեր անգամ անցնելու ատեննին շարժում մը յառաջ չեն կրնար բերել. գետոյն մէջ հիմ ձգուած չէ, միայն երկու եզերքները հիմեր կան որոց վրայ կը բարձրանայ այս հսկայ կամուրջը, երկաթէ և պողպատէ ցանցուած մը. Աւելի շահեկան կէտը սա է որ Ամերիկացիք միայն աչքելով բերաննին բաց չեն մնար այս բնական գեղեցկութեանց և տեսարաններուն ի տես. այս տեսարանները վայելելէն ի զատ կը մտածեն թէ չե՞ն կրնար արդեօք այս ահագին զօրութեամբ թափող ջուրերէն օգուտ մը քաղել. ջուրով միայն ջաղացք բանեցնել բաւական չէ. աւելի մեծ օգուտներ յառաջ գալու են. և ահա պատճառն թէ Ամերիկացիք ինչ ընել ձեռնարկած են: Գիտէք որ այս նոր ժամանակներնուս մէջ, քաղաքաց յառաջդիմութիւնը գլխաւորապէս երկու բանով կ'ըլլայ. մին փոխադրութեանց դիւրութեամբ և միւսը աժան ու դիւրին կերպով մեքենական զօրութեանց հայթայթմամբ: Փոխադրութեանց միջոցներուն շնորհիւ վաճառականութիւնը կը բարգաւաճի, երկրագործութիւնը կը յառաջանայ և հետեւապէս երկիրը կը հարստանայ. իսկ մեքենական զօրութեանց աժանութեան շնորհիւ ալ գիտութիւնք և արհեստք մեծապէս կ'օգտուին և կը յառաջդիմեն. և այս բանն ալ հանքածուխի, կազի և ուրիշ մի քանի նիւթերու առատութենէն ու աժանութենէն կախում ունի. այսպիսի զօրութեանց աժան հայթայթումը քաղաքին բարգաւաճման շատ կը նպաստէ. որչափ աւելի աժան հայթայթուին այնչափ աւելի օգուտներ կ'ունենան: Հանքածուխը այսօր աժանցած է. բայց նոյն օր մը կարելի ըլլայ այսօրուան գինին կէսովը գնել, այն ատեն շոգիի զօրութեան գինն ալ աժանցած կ'ըլլայ. որչափ աւելի աժան եւ դիւրաւ հայթայթուին այս տեսակ զօրութիւնք, մարդկութիւնն այնչափ աւելի մեծ օգուտներ կ'ունենայ և ինչ գեղեցիկ բան, առանց հանքածուխ և այլն գործածելու՝ բնութեան տուած միջնորդական մէկ զօրութիւնը շահագործել և ահագին զօրութիւններ ի ձեռին ունենալ: Ժամանակէ մը ի վեր խնդիր մը կայ թէ ինչո՞ւ Նիակարայի այդ ահագին զօրութենէն Պաֆլօյի նման մօտակայ քաղաք մը օգուտներ չ'ունենայ, գիտութիւնք և արհեստք չ'օգտուին և թողուն որ այդպէս ի զուր վատնուի այդ մեծ զօրութիւն. երկու հարիւր հազար ձիու զօրութիւն առ այժմ կրնայ Պաֆլօ բերուիլ միայն. ամբողջ զօրութիւնը 3,000,000էն 6,000,000 ենթադրուած են. բրոֆէսէօր Փօրպըս 4,500,000 ձիու ույժ կը հաշուէ որ բոլոր աշխարհի շոգւոյ զօրութենէն աւելի է. երեւակայեցէք անգամ մը թէ ինչե՛ր չըլլար այս զօրութեամբ. բայց պէտք ըսել որ հեռու տեղեր փոխադրմամբ իր զօրութիւնը կը կորսնցնէ. հաշուած են որ այդ կորուստ շատ մեծ քանակութեամբ չէ. և Օրէկօն նահանգի Բօրթլանտ քաղքի Ուիլլամիթ ջրվէժը շահագործող ելեկտրական ընկերութիւն մը փորձը տուած է. զօրութիւնը ջրվէժէն 22 մղոն հեռու գտնուող Օրէկօն քաղաքը բերուեր է մի միայն հարիւրին 8¼ կորուստով մը. Պ. Լախըրն ալ այն կարծիքէն է որ շատ քիչ կորուստով մը պիտի կրնան Նիակարայի զօրութիւնը Շիքակօ ալ փոխադրել. և իր ըսածը կը հաստատէ Գերմանիոյ մէջ և ուրիշ տեղեր եղած փորձերով. Ֆրանքֆորթի մէջ ելեքտրական ցուցահանդէսին մեքենաները գիտէ՞ք ինչպէս և ինչով գործելին— 108 մղոն հեռու գտնուող Լոֆէն ջրվէժներուն զօրութեամբ.— այս փորձերուն յաջող արդիւնքները Պ. Լախըրնին լայնածաւալ մտքին մէջ ո՛վ գիտէ ինչ տեսակ նորանոր գիւտերու ծննդեան պատճառ պիտի ըլլան. փոխադրման համար իր կարծիքը հարցնող ընկերութենէն 40,000 թալեր ուզած էր. ի՛նչ սուղ կարծիք. և կ'ըսէ թէ շատ աղէկ բան պիտի ըլլայ ժամ առաջ այս զօրութեան շահագործումը:

Նիակարայի այս զօրութիւնը նպատակի մը ծառայեցնելու գաղափարը նոր չէ, եօթը տարի առաջ ընկերութիւն մը 100,000 թալեր խոստացաւ գործնականապէս ապահովուած կերպով մը յատակագիծ մը չինողին. շատ յատակագծեր ներկայացուեցան, բայց և ոչ մէկը գործադրելի համարուեցաւ. ամենակարեւոր խնդիրը սա է որ կարելի եղածին չափ այս զօրութիւնը ի զուր չը վատնելով, շատ կորուստ չի տալով, վերջին աստիճան աժան հայթայթել. Պաֆլօ քաղաքը արուեստագործութեան համար 125,000 ձիու ույժ կը գործածէ, և շոգիի զօրութեան գինն իւրաքանչիւր ձիու զօրութեան համար տարեկան 35 թալեր է. արդ՝ հաշուած է որ Նիակարայի ջրվէժէն յառաջ եկած զօրութիւնը տասը թալեր պիտի արժէ որ մեծ տարբերութիւն մ'է. այս խնդրի լուծման համար ամենէն առջի գործը թունել մը չինել է որ սկսուած է և լմնալու մօտ. մեքենագէտ Թոմաս Էվէրշէտի կողմանէ պատրաստուած յատակագծով մը ընկերակցութիւն մը կազմուեցաւ. 1886ին Նիակարա Ֆօլզ Բառը Ընկ. անուամբ որուն անդամոց մէջ Վանտերպիլտ և ուրիշ նշանաւոր մարդիկ կան. նախ գործի չ'սկսած՝ շատ մը խորհրդակցութիւններ եղան, նշանաւոր մեքենագէտներու և ելեկտրագէտներու կարծիքներ հարցուեցան. թունելը երեք միլիոն թալեր արժողութիւն մը ունի. Ամերիկեան թունել անուամբ է, 7600 ոտք երկայնութեամբ, 29 ոտք տրամագծով և ձիու պայտի ձեւով, 15 միլիոն աղիւս գործածուած է և 100 հազար ձիու զօրութիւն փոխադրելու կարող. 21 ոտք բարձրութիւն և 19 ոտք լայնութիւն ունի. և 1¼ մղոն երկայնութեամբ ջրանցք մըն ալ ջուրերը դէպի թունելը պիտի բերէ: Ասկից զատ Գանատայի կողմն ալ թունել մը կը շինուի. վերջապէս, թէեւ մեծ, վտանգաւոր և արժէքաւոր ձեռնարկութիւն մ'է այս, բայց 50—75 առ հարիւր տարբերութիւն մը յառաջ պիտի բերէ մեքենական զօրութեանց շահագործման մէջ:

Հ. Ա.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Այժմ Ամերիկայի մէջ ընդհանրապէս՝ և Անգլիոյ մէջ մասնաւորապէս՝ միշտ բամբակն է որ ամենէն աւելի ուշադրութեան առարկայ հանդիսացած է. և այս՝ շատ բնական երեւոյթ մըն է, քանի որ Ամերիկայի արտածութեան և Անգլիոյ ճարտարագործութեան գլխաւորագոյն տարրերէն մին կը կազմէ. Թուրքիոյ համար եւս մասնաւոր նշանակութիւն մ'ունի բամբակը, բստ որում մեր առեւտրական հրապարակին վրայ ներածութեանց առաջին տեղը կը գրաւեն մանիֆաթուրա և մանած, որոց նախնական նիւթը, ինչպէս յայտնի է, բամբակն է: Վերջին երկու երեք տարիներուն մէջ, ճշմարտութիւնը խոստովանելու համար, Անգլիան ո՛չ մէկ կերպիւ բարերար ազդեցութիւն ունեցաւ մեր վաճառականութեան վրայ. մեր արտածութիւններն՝ աֆիօն, թիֆթիկ, ճէհրի էւն, մասամբ պարագայից բնական բերմամբ, մասամբ Անգլիոյ սպառողաց յամառ խըռովութեան պատճառաւ, մեծամեծ անկումներ կրեցին զատ՝ մեռելական անշարժութեան դատապարտուեցան, որով մեր յանձնակատարներն ու վաճառականները անհնարին տագնապներ կրեցին և շատեր ալ բոլորովին կործանեցան այլեւս չկանգնելու պայմանաւ. մոռցուած չեն տակաւին 1890ի վերջին մասին և 1891ի առաջին եռամսեային դժբաղդ դէպքերը և այն ատենի առեւտրական ու սեղանաւորական աւաղելի կացութիւնը. մեր արտածութեանց այդ անկումը այն օրերէն ի վեր զգալի բարւոքում մը կրած չէ դեռ. գները նոյն յուսահատական, նոյն կայուն դրութեան մէջ են տակաւին. և ամենէն յանդուգն երազողներն իսկ մտքերնուն անգամ չեն անցըներ աւելի հինգ տասն տարի առաջ եղած շահերը. հիմա այդ շահերը Սպանիական դղեակներու կարգն անցած են: Արտածութեանց սոյն աննախանձելի վիճակին մէջ՝ գէթ ներածութիւնք իրենց մխիթարական կողմերն ունենայի՞ն. բայց ո՛չ, այդ մխիթարութենէն եւս զրկուեցաւ մեր հրապարակը. երկու տարիէ ի վեր շարունակ գնոց անկում, որուն բնական հետեւանքն եղաւ տարապայման մրցում մը, ուրկէ անվնաս ազատողներն հազուագիւտ բացառութիւններ պէտք է նկատուին. հիմա որ մեր ներածութեանց գլխաւորը, բամբակը, կենդանութեան նշոյլներ սկսած է ցոյց տալ Ամերիկայի և Անգլիոյ կրկին հրապարակաց վրայ՝ վաճառականն ու խանութպանը, մեծ ու պզտիկ, աչքերնին անքթիթ սեւեռած են հոն և ուշի ուշով կը հետեւին հրապարակին օրըստօրէական փոփոխութեանց. մենք այս երեւոյթին մօտէն գիտակցութիւն ունենալնուս համար է որ մերթ ընդ մերթ կարելի եղածին չափ ճշգրիտ տեղեկութիւններ հաղորդել կուզենք այս մասին «Արեւելք»ի ընթերցողաց, այն համեստ ակնկալութեամբ որ այսու փոքրիկ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլանք իրեն:

Ինչպէս նախորդ յօդուածով մը գրած էինք, այս տարի բամբակի հունձքը, տեղատարափ անձրեւներու պատճառաւ, ետ մնացած էր. ուրիշ տարիներ սովորաբար հոկտեմբերի վերջը ամբողջ հունձքը աւարտած կ'ըլլար. այս տարի հարկ պիտի ըլլայ գոնէ մինչեւ նոյեմբերի կէսը սպասել. և սակայն որքան որ ալ տարեկան արտադրութեան ամբողջ քանակը որոշակի գիտնալու համար հնձոց վերջանալու սպասել պէտք է՝ միւս կողմանէ, բստ որում հունձքի յատկացեալ ժամանակամիջոցին մեծագոյն մասն լրացած կրնայ նկատուիլ՝ կարելի է մինչեւ ցարդ ձեռք բերուած արդիւնքէն փոքր ի շատէ ուղիղ հետեւութիւն մը հանել ընդհանուր արդիւնքին համար. եւ ահա ճիշդ այս հետեւութիւնն է որ գնոց յաւելման կուսակիցները յուսադրած եւ նոյն իսկ հրապարակի կացութեան վրայ մեծագոյն ներգործութիւնն ունեցած է: Ասկէ առաջ գրած էինք թէ հնդկաստանի վաճառականաց յանձնարարութիւնները վճռական նշանակութիւն ունէին Անգլիոյ հրապարակին վրայ և թէ հնդկական մեծ տօներու վերջանալուն կը սպասէր՝ հնդիկ վաճառականաց համոզումը եւ միտումները իմանալու համար. արդ, վերջին թղթատարով առնուած տեղեկութեանց համեմատ, հնդկաստան սկսած է այժմէն մեծաքանակ գնումներ ընել, վախնալով որ մի գուցէ հունձքի նուազութեան պատճառաւ գներն հետզհետէ նորանոր յաւելումներ կրեն. այս երեւոյթ նշանակութեան արժանի է՝ մասնաւորաբար սա պատճառաւ որ արծաթ մետաղի և արծաթ դրամի անկայուն կացութեան բերմամբ ի սկզբան ընդհանուր վարանում կը տիրէր հնդկաստանի մէջ նոր յանձնարարութեանց համար. ըսել է թէ հնդիկ վաճառականք հնձոց նուազութեան մասին այնչափ մեծ հաւատք ունին եւ գնոց ապագայ յաւելումն այնքան բնական կը նկատեն որ արծաթի յարափոփոխ վիճակէն իրենց կրելիք վնասները աչքէ առնելով՝ փութացած են իրենց բամբակի պաշարը այժմէն հոգալ:

Անգլիոյ վաճառականաց և գործարանատիրաց խոհեմ դասը ի սկզբան շատ մեծ կարեւորութիւն չ'ընծայեց հրապարակի ադմուկներուն. այս հեռատես դասակարգը՝ տիրող իրարանցումը ամառուան ջինջ կապոյտ երկինքին վրայ պատահաբար երեւցած ամպերուն նմանցուց, որք ափ մը անձրեւ ցանելով կ'անցնին կ'երթան, իրենց ետեւէն խաբուսիկ պատրանք մը թողլով. բայց իրաց վիճակը՝ այս բանաստեղծական նմանողութեամբ գուշակութիւնն ի դերեւ հանեց. այժմ ճշմարտութիւնը սա է թէ այդ վաղանցուկ նկատուած ամպերը հետզհետէ տարածուելով տարածուելով երկնի ամբողջ կամարը ծածկեցին և անձրեւը փոխանակ քանի մը վայրկեանի գործ ըլլալու՝ ժամեր ու օրեր տեւեց. իրաց այս վիճակին մէջ հիմա խոհեմները իրենք եւս կը խորհին թէ արդեօք սա երկու տիրող կարծիքներէն որն է ճշմարիտ պատրանքը. հնձոց նուազութի՞ւնը, թէ ո՛չ՝ վերջնական առատութիւնը, ինչ որ ալ ըլլայ վերջնական արդիւնքը՝ գոնէ սա չափը կատարելապէս ստոյգ է որ խոհեմ դասակարգին՝ կամ ինչպէս ուրիշ առթիւ բացատրեցինք՝ «արջ»երուն ենթադրութիւնները մինչեւ ցարդ իրականութիւն չէ գտան, որով այժմ հրապարակը իրենց ծայրայեղ զգուշաւոր ընթացքէն ձանձրացած՝ աւելի հակամիտութիւն ցոյց կուտայ միւս դասակարգին, «ցուլ»երուն բերանը նայելու:

Այս տողերը գրող՝ փորձառական կեանքի մէջ տեսականին կատարելապէս համաձայն գտած էր սա խրատութիւնը թէ՝ առեւտրական ասպարէզի մէջ անգամ, նոյն իսկ մեր անձնական շահուն տեսակէտով, պէտք է բացարձակապէս ուղղամիտ վարմունք մ'ունենանք. «շուկայի քերականութեան» ջատագովները այս կարծիքէն չեն և սակայն ամենօրեայ փորձեր վճռապէս կը հաստատեն թէ խաբէութիւն, ստութիւն և անարգ խորամանկութիւն ո՛ր աստիճան սուղի կը նստին իրենց հեղինակներուն. հետեւեալ օրինակը, զոր կը քաղեմ նոյն իսկ բամբակի հրապարակէն, այս կարգի դէպքերու ամենէն պերճախօսներէն մէկն է եւ կրնայ լաւ խրատ մը ընծայել որոց որ անկ է:

Յայտնի է թէ բամբակի գնոց բարձրացման մէջ մեծագոյն շահն ունին Ամերիկայի ագարակապետք. ինչպէս կ'երեւայ՝ այս մարդիկ իրենց ապրանքը սուղ ծախելու համար կարգ մը ապօրինաւոր միջոցներու կը դիմեն եղեր, որոցմէ մին ալ, Անգլիոյ հրապարակն ստայօդ հեռագիրներով և չափազանցեալ տեղեկագիրներով ողողելն է. քանի մը տարիներ, հրապարակի պարզամտութենէն օգտուելով, այս կերպիւ յաջողած էին արուեստակեալ առժամեայ ոգեւորութիւն մը յառաջ բերել և այդ սուղ ժամանակամիջոցին մէջ փութալ իրենց ապրանքը ձեռքէ հանել. անցեալ տարի մանաւանդ, ասոր շատ տխուր մի նմոյշն ատեն ճարպիկ փորձը ըլլալով՝ յաջողած էին սուղ գիներով ապրանք սպառել՝ ի մեծ վնաս Անգլիոյ ճարտարագործութեան, որով և ի վնաս ամեն անոնց՝ որք այդ ճարտարագործութենէն կախումն ունին: Այս տարի սակայն, Անգլիա խելքը գլուխը ժողվեց և բնաւ ականջ չը կախեց եկած տեղեկագիրներուն և հեռագիրներուն. զարմանալին հոն է որ այս տարի հասած տեղեկութիւնները պարզապէս իրաց վիճակը կը յայտնէին առանց չափազանցութեան, և սակայն անգամ մը հաւատքը խախտած էր և ճշմարտութիւնն իսկ խօսուած ատեն մարդիկ կը կասկածէին անկէ. Անգլիացիք իրենք իսկ կը խոստովանին որ, եթէ վստահութիւնը վերցած չըլլար, հասած ամենօրեայ տեղեկութիւնները պիտի ծառայէին աւելի արագ և աւելի մեծ համեմատութեամբ բարձրացնելու գինները, որմէ անմիջական օգուտը պիտի քաղէին նոյն ինքն ամերիկացի ագարակապետք. հոս փակագիծ մը բանանք նոյն տխուր իրողութիւնը հաստատելու համար մեր յանձնակատարաց և գաւառացի վաճառականաց մէկ մասին նկատմամբ. թուականնէս քանի մը տարի առաջ—և զայս մենք մօտէն գիտենք—աֆիօնի և ճէհրիի հունձքը կամ վարուցանքը դեռ հազիւ սկսած՝ գաւառներէն հեռագիրներ կը տեղային ի Պօլիս և Պօլսէն ի Լոնտրա թէ աֆիօնէն յոյս չկայ, ճէհրին փճացաւ, թէ այս տարուան հունձքը նախորդին հազիւ կիսոյն պիտի հաւասարի եւն եւն. նոյն հետայն Լոնտրայի և երբեմն ալ Պօլսի հրապարակները կը բարձրանային և այս արուեստակեալ բարձրութեան մէջ ամէն ոք կը փութար առջի տարիէն ձեռքը մնացած ապրանքը ծախել. մէկ մ'ալ հունձքը կը վերջանայ և կը նայի որ արդիւնքը պատուական է, թերեւս նախորդ տարուընէ իսկ լաւագոյն. ի՞նչ եղաւ այս սուտ լուրերուն հետեւանքը. հիմայ եթէ օր մը յիսուն հեռագիր ալ տեղացնես յԱնգլիա՝ հնձոց աննպաստ կացութիւնը գուժող՝ որքան եւս ճշմարտութեան գոյնով դրոշմուած ըլլայ տրուած լուրը՝ մազի չափ ազդեցութիւնը մնացած չէ Անգլիոյ հրապարակին վրայ. ո՞վ կը տուժէ հետեւանքը:

Դառնանք դարձեալ մեր բամբակին. հնձոց յապաղումը կերպով մը օդերեւութական փոփոխները չափազանցուցած է այս բերքին համար. տարւոյս այս եղանակին մէջ եղեամը շատ սովորական է յԱմերիկա և հաստատուած է որ միւս ամէն ամիսներէն աւելի՝ նոյեմբերի եղեամը կը վնասէ հունձքերուն. հիմայ եթէ այս ակնկալելի եղեամներէն մին իջնայ մեր սիրելի բամբակին վրայ՝ մեծագոյն վնասն պիտի հասցնէ անոր, և այն ատեն արդի գները շատ պիտի փնտռուին. զի որ և իցէ, միշտ լաւագոյն է եղածին քան թէ ըլլալիքին վրայ խօսիլ. հիմա սա ճշմարիտ է որ պահեստի համեմատութիւնը օր բստ օրէ նըւազելու վրայ է: Այժմու պահեստն է 1,006,720 հակ՝ անցեալ տարուան 645,510 հակերուն դէմ. մինչ ամիս մ'առաջ, այս տարուան պահեստը նախորդին գրեթէ կրկինն էր: Անցեալ շաբթու Լիվըրբուլի առեւտրական հրապարակին գնումները հասան 65,786 հակի. ասոնցմէ զատ՝ արտածողք գնեցին 2690 հակ, իսկ շահադէտք 980 հակ:

Նախընթաց շաբթուան վրայ՝ գներն անցեալ շաբթու իւրաքանչիւր լիպրային դարձեալ ¹/₁₆ բէնս յաւելում կրեցին: Ապագայ ամսոց մէջ յանձնելի վաճառմանց նըւազագոյն գներն (մօտ ամիսներուն համար) 4 բէնս 25 միութիւն, իսկ առաւելագոյն գներն՝ (հեռաւոր ամսոց համար) 4 բէնս 37 միութիւն էին—պէտք չէ մոռնալ թէ «մէկ միութիւնը» ¹/₆₄ բէնսայի հաւասար է:

Նիւ-Եօրքի հրապարակը միշտ Լիվըրբուլին կը նայի. և որովհետեւ այս վերջինոյն մէջ աղէկ գործ կար ու գներն ալ վրայ դրած էին՝ Նիւ-Եօրք ալ, իր կարգին, անկէ ետ չի կեցաւ և հոն եւս գները ¹/₁₆ բէնս վրայ դրին ու միայն անցեալ ուրբաթ օր ծախուեցաւ ապագայ ամսոց մէջ յանձնելի 161,000 հակ:

Անցեալ շաբթուան հունձքի ամբողջութիւնն էր 361,000 հակ, մինչ նախորդ տարին, նոյն շաբթուան հունձքն էր 433,000 հակ: Այժմ Ամերիկայի զանազան նաւահանգիստներէն բեռցուելու վրայ է 308,000 հակ, որմէ 149,000ը Անգլիոյ, 55,000ը Ֆրանսայի և մնացեալը Եւրոպիոյ միւս երկրաց համար:

Ահաւասիկ 1890, 1891 և 1892 տարիներուն սեպտեմբեր 1էն սկսեալ մինչեւ հոկտեմբեր 21 Ամերիկայի արտածութեան բաղդատական ցուցակը:

	1892	1891	1890
Յ'Անգլիա	368,000 հակ	488,000 հակ	671,000 հակ
Եւրոպայի Միացեալ մասը	173,000 »	250,000 »	335,000 »
Գումար	541,000 »	738,000 »	1,006,000

Իսկ պահեստի համեմատութիւնն է (յԱմերիկա) հետեւեալն:

	1892	1891	1890
Պահեստ (նաւահանգիստներու մօտ)	849,000 հակ	1,053,000 հակ	542,000 հակ
Պահեստ (ի ներքին գաւառս)	199,000 »	250,000 »	154,000 »
Գումար	1,048,000 »	1,303,000 »	696,000 »

Այս անգամ այս չափը բաւ համարելով, կը խոստանանք նորանոր փոփոխութիւնները ժամանակին ծանուցանել:

ՊՐՕՔԸՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՄԱԳՆԻՍԱՀՈՂԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔԸ.—Անշուշտ մագնիսահողին (magnesie) անունը լսած էք. մագնիսիանին թթուածնատը, ժանգն է, որ ճերմակ հողի կը նմանի եւ ջրոյ մէջ չի լուծուիր: Մագնիսահողը հիմա կամաց կամաց մեծ կարեւորութիւն կը ստանայ բժշկութեան մէջ. կամ սու-քարպօնաթի և կամ քալսինէ վիճակի մէջ կը գործածուի: Վերջին ձեւին տակ գործածել աւելի լաւ է և մեծապէս կը նպաստէ ստամոքսի դառնութեանց և սովորական պնդութեան:

Օրն երկու անգամ ճաշէն անմիջապէս առաջ կ'առնուի, կամ առանձին եւ կամ խաւարծիլի (րավէնտ) փոշւով հաւասար քանակութեամբ խառնուած: Քանակութիւնը 3—5 տասնակրամ և ոչ աւելի:

Մագնիսահողը մեծ դեղթափ է նաեւ թթուներով թունաւորմանց համար, զորս ստամոքսին մէջ լաւ կը չէզոքացնէ: Ուստի թունաւորման պարագայի մը մէջ բժշկին ժամանման սպասելով ամենեւին մի՛ վախնաք, պաղ ջրոյ մէջ մագնիսահող խառնեցէք և քիչ քիչ խմցուցէք թունաւորեալին. արդիւնքն անմիջական է:

ՁՄԵՌԸ ԹԱՐՄ ՊՏՈՒՂ.—Անցեալ շաբթու Անգլիա հասեր է նաւ մը՝ մեծ քանակութեամբ կեռաս, սալ, խաղող և այլ այս տեսակ պտուղներ բեռցած: Նաւը կուգար Ափրիկէի հարաւային եզերքէն եւ շինուած էր այն դրութեամբ որով վերջերս Ամերիկայէն Անգլիա խոզի և եզան թարմ միս կը փոխադրուին: Այս նոր հասած պտուղներ Անգլիոյ մէջ շատ շահաբեր արուեստի մը մեծ հարուած կուտան: Ջերմանոցներով խաղող և այլ պտուղներ կը հասցնեն Լոնտոնի մէջ և անշուշտ սուղ ալ կը վաճառեն: Ծնունդի օրով խաղող ուտել քիչով չըլլար. ուստի և այս շահաբեր արուեստն ի գործ դնողներն ալ տարին շուրջ կէս միլիոն անգլ. ոսկւոյ գործ կ'ընէին: Սակայն գիտութեան զօրութեամբ Ափրիկէէն անպարտ բերուած պտուղներն աւելի աժան ծախուելով, ջերմանոցներու դրութեան մեծ հարուած մը կը տան:

Վ. Գ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՀԱՅԵՐԷՆԷ ՏԱՃԿԵՐԷՆ
Գին 12 ղրուշ

Ակիկեան Մեծ. Միհրան Էֆէնտի որ իւր ի վաղուց անտի օսմանեան լեզուի մատուցած գնահատելի ծառայութեամբը բազմիցս Վեհ. Սուլթանի պէս պէս շնորհացը արժանացած է, այս անգամ եւս ամենակարեւոր յաւելում մը ըրած է իւր արդէն յօրինած 45 տեսակ դասագրքեանցը վրայ, մեծաւ խնամոք յօրինելով սոյն ընտիր բառգիրքն որոյ ամենամեծ պէտքը կը զգացուէր 700 տարիներէ հետէ:

Կը ծախուի ամէն գրավաճառի քով, կեդրոնատեղին է Պօլիս Մէրճա Չարշը Գիւմրուկ խան թիւ 8. Թղթադրոշմի փոխարէն գաւառներն ալ կը ղրկուի: 321 1—4

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Այն ամեն հեղինակներն ու թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Դ. էջին մէջ հինգ տողով: Երբ աննամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան:

Նուէր կաղանդի, Գիտական Զուարճալիք Զրօսանք, կը պարունակէ 60 հրահանգ եւ 53 գեղատիպ պատկերներ: Գին 5 ղրուշ, տասը հատը մէկանց առնողներուն համար հարիւրին քսանուն զեղչ:

Օսմաներէն լեզուի ուսուցիչ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի Իւսուլի Սարֆը Օսմանի Նազարի վէ «Ամէլի»ն հրատարակուած է: Գին 5 ղրշ: Վարժարանաց եւ մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ: 319 1—3

Էջմիածնի Աւետարանը, ուսումնասիրութիւն Հայ, Բիւզանդեան և Ասորա-եգիպտական գեղարուեստի, գրեց Տր. Յովսէփ Ստրզիգովսկի, գին 12 փր. Կը ծախուի Բիւզանդեան գրատունը, ի Ղալաթիա, Սերպոս խան թիւ 5: 305 3—4

Հնգամատեան, կամ, Հինգ Գիրք Մովսիսի բստ ճշգրիտ թարգմանութեան նախնեաց մերոց ի լոյս ընծայեալ համեմատութեամբ եբրայական բնագրին: Տպագր. Պաղտատլեան: Կը ծախուի ի գրատան Ամէրիգան խանի, Կ. Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշու: Գինն է 5 ղրուշ: 295 3—3

Սիֆիլիս, փոխանցառնութիւն, ժառանգականութիւն եւ դարման: Գին 3 ղրուշ: Լոյս պիտի տեսնէ յառաջիկայ դեկտեմբերին: Ղրկել Նորա գինը [օսմանեան նամակադրոշմ] առանց ո և է ուրիշ ծախքի առ հեղինակն: Dr. M. Wahe VIII Laugegasse 30, Thüre 32: Vienna, Austria: 298 3—3

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ
Պոլիս Սուլթան Համամ [illegible] Թիւ 99

Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար: Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները: Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն: Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ աւելի օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ:

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ:

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն: 81—90

ԿՐԷՄ ՍԻՄՕՆ
ՍԻՄՕՆԻ ՓՈՇԻ
ԿՐԷՄ ՍԻՄՕՆԻ ՕՃԱՌ

Յանձնարարուած Բարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եօրքի բժիշկներէն:

Ամենէն վայելչասէր կանանց կողմէ ընդունուած այս նիւթեր, նրբութեամբ և ընտիր անուշահոտութեամբ պատրաստուած, կը ճերմակցնեն դէմքի և ձեռաց մորթը, եւ [illegible] կակղութիւն մը կուտան մորթին և կ'անհետացնեն մորթին վրայ ցուրտէն արեւէն եւ ծովու օդէն ուռած գոյները:

ՍԻՄՕՆ, Բրօվանս փողոց, 36, ՓԱՐԻԶ
Դեղարանք, հոտավաճառք, վաճառատունք եւն:

ՍՔՕԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ

Երզրում, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 188

Պարոնայք Սքօթ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զբաղումս կարող չեն փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ Ձեր [illegible] իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով, և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս [illegible] ի վաղուց անտի [illegible], մանաւանդ այդ [illegible] մէջ:

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տօն եաղը գըյէմի ճէտուէլ 7000 Պէյքօզ սապուղլեմանինէ, 4500 Փէշ Փարմաքլըգ կըյէմի ճէտուէլ 3 ղրուշ 10 փարա.

[illegible] No. 25 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամի 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրող Ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունինք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԱՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11 և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,435,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒՆԱ.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԻԼԱՆ ՊԱԶԱՐ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Քանավաչօ արշընը ճէտիտ 25,000, պէհէր արշընը ճէտիտի 1 զրուշ 38 փարա։ Նիզամիէ ճլպիսէ անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ պալէատէ մուրագգամ էլ մըգտար գանավաչօ Ֆիի մուրագգամէսի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թէշրինի սանինին 2 ինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ, մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 24 2—3

Նիզամիէ սարաճխանէ անպարը իչիւն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվզը միւնագասաեա գօնուլան 1000 գըյյէի ճէտիտ պէեազ եումագ քէթէն իպլիկինին պէհէր գըյյէի ճէտիտի 14 զրուշ 30 փարաեա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թէշրինի սանինին 2 ինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 22 3—3

Թարապլուսը Ղարպ Ֆըրգասը իչիւն միւպայեա օլունաճագը էվէլճէ իլան գըլընան էրզագտան 20,000 ճէտիտ քիլէ պուղտաեըն պէհէր քիլէսի 52 զրուշ, վէ 273,000 գըյյէ տագիգին պէհէր գըյյէսի 42 փարաեա վէ 355,000 գըյյէ Մըսըր բիրինճինին պէհէր գըյյէսի 70 փարաեա, վէ 76,000 գըյյէ նօհուտըն պէհէր գըյյէսի 52 փարաեա վէ եինէ 76,000 գըյյէ Ֆասուլեանըն պէհէր գըյյէսի 32 փարաեա, վէ 49,000 գըյյէ շէքէրին պէհէր գըյյէսի 95 փարաեա շէրայիթի մուգարրէրէսի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ Թէշրինի սանիի Բուլմինին 2 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի սալը կիւնիւ տախի 100 տէ 5 Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 23 3—3

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվըրբուլ-Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի գիծ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնաչ	Անուանք	Թոնաչ	Անուանք	Թոնաչ
Ալգանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անձէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Աբօլլօ	5500	Հիտալկօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	[illegible]	Կրօանօ	2200	Բռէսթօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հիմալայա	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գայրօ	2600	Իակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գօտօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	[illegible]	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2300	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբէտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էտինա	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆինկօ	200
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Չիմիօ	200
Ֆալքօն	800	Օբօրթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օթթօ	2000	Մօսքիթօ	120
Էժիբշըն Մօնարք					8000
Բըրշըն Մօնարք					8000
Լըտիըն Մօնարք					8100

«Քայրօ» շոգենաւը, նաւապետ Մաքբըրմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է Նոյեմբեր 2ին (Ն. Տ) և 15ին աստ կ՚սպասուի,

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

293

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԲԱՑՈՒՄՆ Ա. ՀԱԱՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏԵՂՒՈՅՆ
որ ի Ղալաթիա, փողոց Վօյվօտա, Նորատունկեան խան, Թիւ 6, 7 և 8
ի 1/13 Նոյեմբերի 1892

Զանազան և ճոխ բեզիրք, կանանց գլխու ծածկոցք, Սեղանի ծածկոց և անձեռոցներ, Ձերմակեղէնք, Սրփիչ, Թաշկինակ, անկողնոյ ծածկոց, Քօրսէ, կանանց շապիկներ, գիշերազգեստներ, և այլ տեսակ կանանց վերաբերեալ իրեղէններ։ Անուշահոտ նիւթեր և այլն և այլն։

Կը խնդրենք արգոյ հասարակութենէն այցել մեր վաճառատունն ուր հետեւեալները կը վաճառուին աժան գիներով և յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ 306

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՃԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁԷԹ ԻՒՂ,

[illegible]

Պատրաստեալ Մեսսրս ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռազածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փոքրիկ տղաքներն կը առնեն զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՇԱԼ

Լ՚ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դժուարանալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով մեր խնայածստակներն յումպէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ՚Էքօնօմի Էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը եւն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ՚ունենանք համեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 39

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան, Թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆԻ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերփուլ և Միջերկրական գիծ [illegible]
շոգենաւք

Անուանք	Թոնաչ	Անուանք	Թոնաչ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօթիւս	800
Մակէտօն	3250	Օլիմբօս	800
Մարէօթիս	3250	Օնիքս	700

«Բերա» շոգենաւը դէպի հոկտ. 31ին Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրփուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվերբուլ և [illegible] գիծ

Անուանք	Թոնաչ	Անուանք	Թոնաչ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պաթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթօն	2403
Բավոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2148	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

«Թարիֆա» շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի ամսոյս 26ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 11
17 Ղալաթիա

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ալիմա խան.

ՀԻՒՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մետաքսեայ Ֆիլ տ՚Էքօսէ, բուրդէ եւ եսփրմաթուրէ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, վտաւակներ, քաշ-քօրսաժներ, անկողնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամեն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը շնորհակալ կ՚ըլլայ բազմաթիւ յաճախորդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որքանեակի մասին նման են Եւրոպիոյ սոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի աժան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենայներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենաներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել, հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։ 253

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ճեպ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 124 բաց ի կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 բաց ի կիր. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 131 Դշ. Ուր. ԱԲԳ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուխ. ճեպ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. ճեպ. Թ. 5 Դշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 13	6 30			Մէ. Կ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգափու			8 23		
		6 53			Եէտի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաթեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա—գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 45			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 38	10 31	10 25			Գապաճայէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 36	1 41			Չորլու			1 26	3 36	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրէկլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 08	2 38	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլը—քէօյ			9 40		
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 31	8 03
		7 12			Ուրլի			7 14		
4 21	5 09	7 39			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		8 15		մկ. ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գատըքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա փաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 58		մկ. ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 58		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 06			7 32	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բափազլը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթունիցա—Ստանիմաք	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըգ մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելովա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 30				Նիշ				5 51	9 20
8 45	4 48				Պելկրատ				10 33	57
9 40	1 20				Պուտաբէշթ				2 40	2 39
8 16	7 20				Վիեննա մկ.				8 30	—

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւօտեան ժամը 5·59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Առաձգաբարձ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չգացած օրերը, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Փիլիպպէէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիսէ Փիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԵԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻՏՐՕՎԻՑԱ

Կախմբ. խառն Թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կախմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կխմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր ժ. վ.	Կախմբ. խառն Թիւ [illegible] ամէն օր ժ. վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւ-ֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօբսին ... մեկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 48		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմենճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միռովսէ		7 18
8 15		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւ-ֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիվոլագ		5 43
10 21		Վէլէս—Կրագ		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		մկ.		4 00
12 06		Չէլէնիքօ		3 17
12 42		ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւ-ֆէ) ժամ.		2 41
	1 06	մեկ.	2 20	
	1 47	Աճաուլար	1 44	
	2 42	Գումանօվա	1 07	
	3 15	Թապանօվչէ	12 29	
	3 43	Բրէշօվօ	12 04	
	3 56	Պուգաոովչէ	11 46	
	4 21	Պույինէվչէ	11 16	
	4 34	Զիպէֆչէ	11 00	
	9 33	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 58	
	1 20	Պուտաբէշթ	2 40	
	—	Վիեննա մեկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կախմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կախմբ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. Շբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւ-ֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան ... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէռիզովից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրովից մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կախ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կախ. խառն Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կախ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Կախ. խառն Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 15	1 40	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.	7 20	9 48
9 38	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռատնէ—Մահլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Միքլիօ—Քրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. ԱԲԳ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ... ժամ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօգա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Փէռէճիք	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ մկ.	12 30

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊ. ԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ [illegible]